Spedizione in abbonamento postale — Poštnina plačana v gotovini

Leto XXIII., št. 5

Ljubljana, petek 8. januarja 1943-XXI

Cena cent. 80

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštno-čekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti Corr. Post. No 11-3118
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Lir 18.—, za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim Jutrom« Lir 36.50.
Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica štev. 5, telefon štev. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Il nemico ovunque ricacciato in Tunisia

Le basi portuali angloamericane dell'Africa Settentrionale francese bombardate dalle formazioni della nostra aviazione — Un sommergibile nemico affondato nel Mediterraneo centrale

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 7 gennaio 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 957:

Nella Sirtica più accentuata attività esplorativa.

E' continuata la pressione di preponderanti forze sui nostri presidi del Sahara libico.

Contrattacchi avversari condotti con impiego di consistenti reparti di fanteria non ottenevano in Tunisia alcun risultato. Il nemico era ovunque ricacciato sulle posizioni di partenza.

Formazioni della nostra aviazione hanno bombardato le basi portuali angloamericane dell'Africa settentrionale francese ed in particolare le attrezzature di Bona suscitando violenti incendi sugli obiettivi.

Incursioni aeree causavano qualche danno nei quartieri centrali di Tunisi: pure a Kairouan venivano distrutte alcune abitazioni arabe: sono segnalate vittime fra le popolazioni.

In combattimento cinque apparecchi sono stati abbattuti dalla caccia germanica, uno dall'artiglieria della difesa.

Nelle acque di Pantelleria due nostri Mas colpivano e facevano precipitare in fiamme un aereo, respingendo inoltre l'attacco di alcuni altri. Un'unità navale, al comando del tenente di vascello Saverio Marotta, ha affondato un sommergibile nemico nel Mediterraneo centrale.

★

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunicia in data di 6 gennaio 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 956:

Nessun avvenimento di rilievo nel settore della Sirtica.

Sul fronte tunisino intensa attività di opposte pattuglie da ricognizione; tre velivoli sono stati abbattuti da aviatori germanici.

Nei combattimenti del giorno tre, oltre ai prigionieri già segnalati, venivano presi al nemico nove cannoni, alcune mitragliatrici, numerose armi per fanteria e distrutti trenta automezzi. Nostri aerei da bombardamento hanno efficacemente attaccato i porti e depositi di Algeri, Bougie e Philippeville.

Su Kairouan (Tunisia) velivoli americani compivano un'incursione che cagionava quattro morti e sei feriti tra la popolazione civile. Un idrovolante della nostra ricognizione marittima, in missione nel Mediterraneo occidentale attaccato da due caccia britannici riusciva ad abbaterli entrambi in aspri duelli rientrando alla base colpito e con un ferito a bordo.

Il ricognitore marittimo citato nel bollettino di oggi per il vittorioso combattimento sostenuto contro due cacciatori avversari aveva per capoequipaggio il sottotenente di vascello Alessandro Beotti ed ora pilotato dal maresciallo Ambrogio Serri e dal sergente maggiore Garibaldi Spinelli. I due caccia nemici sono stati colpiti e fatti precipitare in mare dal preciso tiro dell'armiere Bonannini il quale ha così al suo attivo dieci velivoli abbattuti.

Sovražnik v Tunisu povsod odbit

Pristaniška oporišča Angležev in Američanov v Francoski severni Afriki bombardirana od oddelkov našega letalstva — Sovražna podmornica potopljena v srednjem Sredozemlju

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 7. januarja naslednje 957. vojno poročilo:

V Sirtiki povečano izvidniško delovanje.

Nadaljeval se je pritisk številčno močnejših sil na naše posadke v libijski Saliari.

Sovražnikovi protinapadi v Tunisu, izvršeni z uporabo znatnih pehotnih oddelkov, niso dosegli nobenega uspeha. Sovražnik je bil povsod vržen nazaj na izhodiščne postojanke.

Oddelki našega letalstva so bombardirali angleško-ameriška pristanišča v Francoski severni Afriki, zlasti pristaniške naprave v Boni, kjer so povzročili silovite požare.

Letalski napadi so povzročili nekaj škode v srednjih delih mesta Tunisa. Tudi v Kairunanu je bilo porušenih nekaj arabskih hiš. Med prebivalstvom so bile žrtve.

Nemški lovci so v spopadu sestrelili 5 sovražnih letal, eno pa je sestrelilo obrambno topništvo.

V Pantelerijskih vodah sta dva naša MASA zadela neko letalo, ki je nato v plamenih treščilo v morje, in odbila tudi napad nekaterih drugih letal.

Pomorske edinice pod poveljstvom ladijskega poročnika Ksaverija Marette je potopila v srednjem Sredozemlju sovražno podmornico.

★

Glavni stan oboroženih sil je objavil dne 6. januarja naslednje 956. vojno poročilo:

Nobenega pomembnega dogodka ni bilo v odseku Sirtike.

Na tuniški fronti močno udejstvovanje obojestranskih izvidniških patrulj. Nemški letalci so sestrelili tri letala.

V borbah dne 3. t. m. je bilo razen že označenih ujetnikov odvzetih sovražniku 9 topov, nekaj strojnic, številno pehotno orožje in uničenih 30 motornih vozil.

Naši bombniki so učinkovito napadli pristanišča in skladišča v Alžiru, Bougieu in Phillipevilleu.

Ameriška letala so napadla Kairouan (Tunis). Med civilnim prebivalstvom so bili štirje mrtvi, šest ranjenih.

Neki hidroplan našega mornariškega izvidništva je med misijo nad zapadnim Sredozemskim morjem ko sta ga napadla dva angleška lovca v ostrih dvoobojih sestrelil oba in se vrnil na oporišče zadet ter z enim ranjencem na krovu.

Nemški listi o Duceju in Stranki

Berlin, 6. jan. s. Današnji uvodnik lista »Völkischer Beobachter« nosi naslov »Mussolinijeva navodila Stranki« in se bavi s političnim, socialnim in gospodarskim udejstvovanjem pristojnih organov Stranke v zadnjih dveh letih. Po opisu glavnih panog tega udejstvovanja vzporeja list veliki Ducejev govor z dne 3. januarja 1925 z govorom dne 2. decembra lani, ugotavljajoč ideološke značilnosti teh govorov, ki bodo pomembni v zgodovini Italije in Evrope.

Rimski dopisnik istega lista piše glede tega: Kakor leta 1925 je Duce tudi danes dokazal, da ima najvišje sposobnosti državnika in sicer sposobnost mirno čakati z jeklenimi živci do primernega trenutka, ko je treba zavzeti stališče in zadati nasprotniku odločilni udarec.

»Börsen-Zeitung« objavlja pod naslovom »Vojna v duhu Rima« članek svojega rimskega dopisnika, ki izhaja od izredno obširnega odmeva zadnjega Ducejevega govora ter tolmači v glavnih črtah obširne naloge, ki se postavljajo fašistični Italiji ob pričetku novega vojnega leta.

Španija je budno na straži

Monakovo, 5. jan. s. »Münchener Neueste Nachrichten« opisujejo izreden položaj, ki je nastal zaradi anglosaškega izkrcanja v Francoski severni Afriki, v španskem Maroku in zlasti v Tangerju, ter zatrjujejo, da je Španija budno na straži, ni pa vznemirjena. Niti sklicevanje londonskega »Daily Maila« na Nelsonove besede, da mora biti Tanger nevtralen ali angleški, ni motilo mirnost Španije, ki sloni na važni stvarnosti, na vojaških silah, osredotočenih v španskem Maroku, in na prepričanju, da bi se Španija dvignila kakor en sam mož proti vsakomur, ki bi se drznil ogražati njen življenski prostor.

Ženeva, 6. jan. s. Iz Alžira se doznava, da je generl Eisenhower sprejel bivšega min. predsednika rdeče Španije Negrina. Med razgovorom sta proučila vprašanje sodelovanja rdečih španskih miličnikov v vojni, ki so bili internirani v Maroku in Alžiru, nato pa ob priholu anglosaških sil osvobojeni.

VLADARJEV OBISK NA SICILIJI

Kralj in Cesar je prebil osem dni med vojaki in prebivalci na Siciliji, ki so ga navdušeno sprejeli z gorečo vero v zmago

Messina, 6. jan. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani.) Kralj in Cesar je zaključil v Messini 5. januarja dolgo in zanimivo potovanje po Siciliji, ki se je začelo prav tako v Messini 28. decembra. Vladar je opravil to potovanje, da bi se osebno prepričal o izvedenih ukrepih za obrambo otoka in da bi si ogledal v raznih področjih ob obali in v zaledju zgrajene utrdbe in zapore. Razen tega je Vladar ob tej priliki ostal nekaj dni med svojimi četami v ozračju gorečega navdušenja in vojnega duha, v katerem živijo vojaki na kopnem, na morju in v zraku ter tvorijo posadke na področju Sicilije.

Pri tem je treba poudariti visoko pomembno dejstvo, da je bil Princ prestolonaslednik nekaj dni pred prihodom vladarja med četami na Siciliji, ki so mu podrejene kot poveljniku južnih armad, ter je med njimi prebil Božič. Kralj in Cesar, ki je blagovolil za Božič izreči svojo vzvišeno tolažilno besedo in izročiti svoje darove vojnim ranjencem v glavnem mestu, se je zopet nahajal med svojimi vojaki ob novem letu.

Vladar je potoval najprvo po vzhodni Siciliji, potem pa po srednjih in južnih predelih ter končno po vzhodnih in severnih predelih. V vsakem področju, v vsakem odseku obrambe in tudi v glavnih utrjenih postojankih se je Kralj in Cesar pomudil in se zanimal za pojasnila, ki mu jih je dal poveljnik armade. Ogledal si je večkrat naprave, utrdbe in zapore, v katerih so že nekaj časa čete vseh rodov orožja. Povsod je navzočnost Kralja in Cesarja vzbudila med vojaki globoko in živo navdušenje. Čete so se predstavile Vladarju v zglednem redu. Srečanja Vladarja v njegovimi vojaki so pričala o izredno visoki morali čet in še bolj o njih duhu in volji do zmage.

Globoki patriotizem sicilskega prebivalstva

Vojak živi na Siciliji v okolju in ozračju velikega patriotizma. Če je kak narod, ki se veseli in navdušuje ter sočustvuje s svojimi vojaki, je to zdravi močni in delavni narod Sicilije. Razen tega je tu, pa naj bo to sovražni propagandni prijetno ali neprijetno, sovraštvo proti Angležem izredno globoko in se je še ogromno povečalo zaradi barbarskih napadov na obljudena središča Sicilije, ki niso imela in nimajo nobenega vojaškega značaja.

To sovraštvo Sicilcev proti nasprotniku, se je tembolj poudarilo ob priliki obiska Kralja in Cesarja v mestih, deželi in naseljih vse Sicilije. Slišali smo vzklike proti Angležem in proti Angliji tako v najbolj skromnih naseljih kakor v velikih mestih. Niso bili samo mladi in najmlajši, ki so izražali s klici svoja čustva, temveč tudi starci in žene.

Neomajna vera v zmago

Kaj izhaja in kaj lahko zaključimo po dnevih, ki smo jih prebili na Siciliji med obiskom Vladarja? Da narod nadvse globoko veruje v zmago. Vojaki, ki žive v zdravem ozračju in okolju se navdušujejo od misli na junaška dejanja za veličino domovine. Manifestacije, ki jih je sicilski narod priredil Kralju in Cesarju, manifestacije, ki jih je prebivalstvo naselij in vasi priredilo Kralju in Cesarju, niso bile samo izraz predanosti vladarski hiši, temveč tudi dokaz globoke vere v zmago, ki navdušuje duha hrabrih sicilskih ljudi.

Kralj in Cesar je bil 8 dni med četami in med prebivalstvom. Med četami je našel najvišjega duha, med prebivalstvom pa je slišal nadvse goreče klice volje in vere. Ogromne množice so sprejele vladarja v Palermu, Catanii, Messini, Enni, Modici, Agrigentu, Ragusi, Siracusi, Caltagironu in Trapaniju. Vse hiše so bile okrašene z neštevilnimi zastavami.

Navdušenje kmečkega ljudstva

Nas so ganili zlasti sprejemi kmečkega prebivalstva v velikih in majhnih naseljih v raznih področjih Sicilije. Večkrat bombardirana Licata, Vittoria in Niscemi so kraji, kjer so se preprostost, spontanost in ljubkost sprejema najbolj izkazale in kjer je Vladar gotovo dobil globoke vtise. Prebivalci Licate so vzklikali »Živel Kralj!« in obenem pokazali veliko sovraštvo proti sovražniku. Prebivalci Littorie so vzklikali ime svoje lastne dežele, izmenjaje z vzklikom »Živel Kralj!«. V Niscemi so vrli kmetje čakali na Vladarja na meji svojega okrožja, zbrani na gričih, ki obkrožajo cesto.

Koliko mladine je bilo okrog vladarja! Še nikoli se ni zgodilo da bi bilo zbranih toliko dečkov in otrok. Na tisoče in tisoče jih je bilo povsod koder je šel Vladar mimo. Vsi so ga gledali najprvo malo boječe, potem pa ko so jih ohrabrili klici in navdušenje odrastlih, so se zdramili in vzklikali v svojem dialektu »Živel Kralj!« Ženske so skušale spoznati Vladarja in ko so njih oči odkrile tako drago jim lice se je zdelo, da jih je prešinila želja, da bi ga vse videle. Kazale so z rokami in mu dolgo vzklikale.

Nepozaben dogodek v Palermu

V Palermu se je dogodil najbolj ganljiv dogodek. Med tem ko je vladar pregledoval postrojene čete na Potu Svobode med silno množico, ki se je zbrala ob cesti, so začele tuliti alarmne letalske sirene. Vladar je, stoječ v svojem avtomobilu s prvim pobočnikom ob strani nadaljeval ogled postrojenih čet, množica pa je navdušeno vzklikala. Nudil se je prizor množice, ki je hotela spričo nevarnosti, katero so sirene naznanjale, ostati ob svojem Vladarju. Množica se je zbrala okrog Kraljevega voza, kakor bi hotela ščititi življenje svojega Vladarja. Mogočno so odmevali vzkliki »Živel Kralj!« in »Živela Savojska hiša!«. Zvoki kraljevega marša so odjeknili po veliki cesti. Vse godbe, ki so spremljale čete, so začele igrati stari marš, ki je tako drag srcem Italijanov. Navdušenje množice se je širilo po vsej veliki cesti in zadnje piske siren je preglasilo skupno vzklikanje množic. Trušč motorjev naših lovcev, ki so letali nad mestom v vseh višinah, se je slišal kot bojna pesem ob navdušenih krikih.

Ogled pomorskih in letalskih oporišč

Na svojem potovanju je vladar obiskal nekatera pomorska in letalska oporišča, kjer so bili drug ob drugem z mornarji in italijanskimi letalci postrojeni nemški mornarji in letalci. Na nekem letalskem oporišču je vladar pregledal močne postrojitve letal in letalskega osebja nemškega letalstva. Dolgo se je vladar pomudil v mornariških oporiščih ob spremstvu visokih oficirjev admiralitete in vojaškega poveljništva mornariške obrambe.

Potovanje Kralja in Cesarja po Siciliji je trajalo osem dni, v katerih je prevozil vsak dan v odprtem avtomobilu povprečno 250 kilometrov. Vsako jutro je bil odhod ob 8. in prihod v kraj za prenočevanje med 16. in 17. uro. Vsako jutro je Vladar zajtrkoval na prostem ob vsakem vremenu.

To je poročilo o Vladarjevem potovanju, ki ne potrebuje kolorističnih spopolnitev. Ni bilo mogoče o tem Vladarjevem potovanju kronološko poročati in navajati podrobnosti o poti in posebnih obiskih v utrjenih odsekih in predelih. Razlogi so na dlani in jih ni treba pojasnjevati. Kralj in Cesar je preživel nekaj dni na Siciliji med svojimi vojaki in svojim narodom. Povsod, kjer je slišal vzklike vojakov in množice, je moral čutiti, s kakšno ljubeznijo in predanostjo ga obkrožajo vsi Italijani.

Vladarjev povratek v Rim

Rim, 5. dec. s. Nj. Vel. Kralj in Cesar se je davi vrnil iz Sicilije v glavno mesto.

Četrta Befana vojaka

Proslavili so jo po vsej Italiji s prireditvami in obdarovanjem vojakov in njihovih svojcev — Razdeljevanje daril in nagrad ob fašistični Befani

Rim, 6. jan. s. Četrta Befana vojaka, ki se je pričela na božič praznik družin, se je zaključila danes popoldne z Befano italijanskih otrok. V tem tretjem letu vojne je bil Dopolavoro bolj kakor kdaj na mestu v ljubeznivi skrbi za bojevnike in hrabre ranjence. Četrta Befana vojaka je bila sad obsežne akcije zaradi velikega števila prostovoljnih darov vseh tovarišev. Na nikogar niso pozabili. Povsod na vseh frontah, kjer se bije huda vojna od belih širin Rusije do Libije in Tunisa ter v zasedene predele, je dospelo po zaslugi OND na stotine tisočev darovanih zavojev kot dokaz čustva gorečega tovarištva, ki spaja srce našega naroda z bojevniki. Od središča do najmanjše skupine Dopolavora so tovariši med seboj tekmovali v plemeniti tekmi, da bi čimbolj razveselili ob četrti Befani vojaka in fašistični Befani obdarovance. V bolnišnicah in okrevališčih so skušali olajšati trpljenje ranjencem na najrazličnejši način, s kinematografskimi predstavami s koncerti darovanjem knjig itd. Ob vsem tem so naši hrabri bojevniki in v nekaterih predelih tudi nemški, ki jih z nami vežejo vezi tesnega tovarištva občutili hvaležnost in ljubezen naroda Obe Befani, vojaška in otrok, sta popolnoma uspeli zaradi odličnega sodelovanja med Stranko, vojnim ministrstvom, ministrstvom za ljudsko kulturo, Dopolavorom fašističnimi ženami in vojaškimi poveljništvi. Predsedništvo OND bo objavilo številke o obdarovanih in razdeljenih zavojih, brž ko bo dobilo podatke iz pokrajinskih Dopolavorov. Gre za mogočne številke, ki so mnogo večje kakor prejšnja leta kajti s časom in podaljšanjem vojne se duh množic čimdalje bolj ojačuje in fašistična vzajemnost se izraža vedno bolj na tisoč najbolj ljubkih in učinkovitih načinov.

V Rimu je bila fašistična Befana nad vse svečana. Na vseh rajonskih sedežih in v ministrstvu so konfederacije in razni zavodi razdelili na desettisoče Ducejevih darov, predvsem otrokom padlih in bojevnikov. Povsod je poteklo razdeljevanje darov ob radosti tisočev otrok in izpričanju hvaležnosti mater in tistih, ki so jih spremljali. Ta druga vojna Befana je bila posebno pomembna, ker je omogočila zlasti v perifernih predelih ljudstvu, da manifestira svojo privrženost Duceju in neomajno vero v zmago.

Tudi v bolnišnicah so razdeljevali darove ranjencem med navdušenimi manifestacijami privrženosti Duceju ter predanosti domovini. Samo v mestu je bilo obdarovanih okrog 100.000 otrok. Prireditvam so predsedovali inspektorji PNF in prvaki rimske federacije ki so razdeljevali darove, se tovariško razgovarjali s svojci in se zanimali zlasti za družine bojevnikov. Najživahnejše manifestacije zvestobe je povzročila navzočnost Tajnika Stranke, ki je prisostvoval razdeljevanju darov na mnogih sedežih, kamor je dospel brez napovedi in kjer so ga povsod sprejeli z vzkliki Duceju.

Pri fašistični Befani ki sta jo organizirali krajevni skupini Celio in Monti, je minister Vidussoni osebno izročil darove otrokom. Prireditve so pokazale ganljivo skrb za otroke padlih. Tajnik Stranke je bil navzoč pri razdeljevanju darov nato v Narodnem zavarovalnem zavodu, kjer je Dopolavoro ob navzočnosti ministra za korporacije Riccija, senatorja Begliona in predsednika OND razdelil darove otrokom. Tajnik Stranke je prinesel Ducejeve darove tudi v bolnišnico Baldi. Posebne pozornosti so bili povsod deležni otroci bojevnikov. Darove so razdelili Dopolavori ministrskega sveta, notranjega ministrstva in ministrstva za ljudsko kulturo ob navzočnosti ministrov in državnih podtajnikov. Pred razdeljevanjem so predvajali filme.

Vse prireditve so potekle v ozračju velike radosti in so se zaključile s pozdravom Duceju.

Hudi boji na vzhodni fronti

Vsi sovjetski napadi na področju Dona, pri Velikih Lukah in južnovzhodno od Ilmenskega jezera odbiti

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 7. jan. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je izdalo danes naslednje poročilo:

Borbe na področju Dona in Kalmikov ter na prostoru okrog Stalingrada trajajo dalje. Pri tem se nemške pehotne in oklopne divizije v sodelovanju z močnimi oddelki letalstva in rumunskih bojnih letalcev zavrnile vse sovjetske napade. V protinapadu je bilo na enem mestu uničenih 20 sovražnih oklopnih voz.

Napadalni oddelki so uničili v srednjem odseku fronte številne sovražnikove bojne postojanke.

Neprestani napadi na Velike Luki in jugovzhodno od Ilmenskega jezera so bili zavrnjeni. Izhodiščne postojanke je razbil že topniški ogenj. Uničenje tamkaj obkoljene sovražnikove skupine sil je pred zaključkom.

V hudih letalskih bojih nad srednjim in severnim odsekom fronte so sestrelili naši lovci 44, protiletalsko topništvo pa 12 sovražnih letal, pri čemer nismo izgubili niti enega letala.

Promet v sovjetskem zaledju in preko zaledenelega Ladoškega jezera je letalstvo in topništvo uspešno obstreljevalo podnevi in ponoči.

V Libiji ojačeno delovanje napadalnih oddelkov. Nemška brza bojna letala so z dobrim učinkom obstreljevala motorizirane sile in neko angleško letalsko oporišče.

V Tunisu so bile napadajoče sovražnikove sile v protinapadu zavrnjene na izhodiščne postojanke. Letališče v Boni je bilo bombardirano podnevi in ponoči. Sovražnik je izgubil 6 letal.

Na zapadu sta bila sestreljena dva angleška letala.

Bojna letala so napadla za vojno važne naprave na angleški vzhodni obali.

★

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 6. jan. s. Nemško vrhovno poveljstvo je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Tudi včeraj so se nadaljevale v področju Dona z nespremenjeno silovitostjo hude obrambne borbe. Sovjetski napadi so bili odbiti. Sovražniku so bile zadane krvave izgube.

Ob tej priliki je neka oklopna divizija uničila 31 tankov. Operirajoč v protinapadu, je neki motoriziran polk grenadirjev uničil nadaljnjih 25 sovjetskih tankov, kakor tudi dve bateriji in 22 protitankovskih topov.

Na neki drugi točki sta bila z nemško protiakcijo razpršena dva sovražna bataljona.

Letalstvo je delovalo proti oskrbovalnemu prometu in postojankam sovražnih čet.

V srednjem odseku je bil obkoljen in uničen sovražni oddelek konjenice.

Sovražni napadi na oporišče Veliki Luki in južnovzhodno od Ilmenskega jezera so bili odbiti.

Lovska letala in protiletalsko topništvo so sestrelila v severnem in srednjem odseku vzhodne fronte 20 sovjetskih letal.

Nemška bojna in rušilna letal so napadla železniške naprave v Murmansku, ponoči pa tudi kolodvorske naprave v Kandalakši.

V Severni Afriki so bile samo borbe majhne obsežnosti.

V Tunisu živahno obojestransko udejstvovanje izvidnikov.

Nemško letalstvo je napadlo neko sovražno letalsko oporišče, postojanke protiletalskega topništva in zbirališča tankov.

V letalskih borbah so bila sestreljena tri sovražna letala.

Neka nemška podmornica je potopila v Severnem Ledenem morju sovražno transportno 5.000-tonsko ladjo.

Očiščevalne operacije na vzhodni fronti

Berlin, 5. jan. s. Na osrednjem odseku vzhodne fronte so bile, kakor poroča nemška poluradna agencija, borbe manj hude kakor prejšnje dni, in sicer zaradi nestalnega vremena in izredno hudih izgub sovjetskih čet. Kljub temu so zahtevale velikih naporov nemških čet zaradi snežnih viharjev in poledenelosti, ki so zelo otežkočali kretanje. Skupine nemških napadalcev so izkoristile meglo in nadaljevale svoje krajevne ofenzivne operacije. Uničile so številne oporne točke in sovjetske kazemate. Sovražni protinapadi so bili odbiti.

Razen borb na fronti se nadaljujejo že štiri tedne energične očiščevalne akcije, naperjene proti oboroženim tolpam boljševikov. Banditi, ki jim poveljujejo bivši visoki oficirji in sovjetski komisarji, so ustvarili v neprodornih gozdovih v zaledju nemške armade številna oskrbovalna skladišča in ouporna središča s stotinami zaklonišč in minskih zapor. Poslužujoč se tega obširnega sistema pribežališč kot oporišč so tolpe skušale uničevati naprave nemških oboroženih sil. Plenile so vasi in se na ta način oskrbovale. Proti tem tolpam so nastopili številni posebni oddelki in patrole, katerih naloga je bila pognati iz gnezd boljševike in jih uničiti. V spopadih, borbah, zasedah in zasledovanjih, med katerimi je bilo odstranjenih ali razstreljenih 3100 min, so nemške čete obkolile tolpe in zavzele njihova skladišča ter uničile njihove rezerve orožja in streliva. Predvsem so bili narejeni neškodljive voditelji in s tem tolpe razpršene. Med očiščevalnimi akcijami je bilo uničenih 21 velikih minskih polj in 44 manjših ter na stotine kazemat, 1400 banditov je bilo ubitih, nad 300 pa ujetih. Razen tega je sovražnik izgubil 63 metalcev granat in strojnic, 661 kosov drugega orožja, več radiobrzojavnih postaj in mnogo drugih potrebščin, tako mnogo sani in majhnih ruskih voz, s katerimi so se kakor z živino in zajetim živežem pomnožili viri nemških čet.

Človeške izgube severnoameriške vojske

Buenos Ares, 6. jan. s. Poročilo vojnega ministrstva v Washingtonu javlja, da znaša celotna izguba severnoameriških oboroženih sil od pričetka vojne do 31. decembra 1942 61.026 mož.

Fašistična Befana se je praznovala v Ljubljani nad vse slovesno

Fašistična Befana se je praznovala v Ljubljani z veliko slovesnostjo.

Dne 6. t. m. so bili razdeljeni zavitki fašistične Befane mladini, včlanjeni v GILLu. Zjutraj so se zastopniki oblasti napotili na sedež zveznega poveljstva GILLa, kjer so razdelili zavoje malim in mladim Italijankam.

Prisotni so bili Eksc. Visoki komisar Grazioli, Eksc. general Gambara, Zvezni tajnik general Ruggeri, ljubljanski župan, Kvestor in drugi predstavniki oblasti.

Po pozdravu Kralju in Cesarju ter Duceju, ki ga je odredil Visoki komisar, so članice, vse v popolnem kroju zapele himno »Giovinneza«. Nato je Zvezni tajnik v kratkih besedah podal podatke o prispevkih Visokega komisarja, ki je nato v zgoščenih stavkih orisal pomen prireditve kot novega jasnega dokaza skrbi in prizadevanja fašističnega režima v tej novi italijanski pokrajini.

Sledila je razdelitev zavitkov, ki so jih članice, vrsteč se v popolnem redu, sprejemale iz rok Visokega komisarja, Ekc. Generala Gambare, Zveznega tajnika in drugih predstavnikov oblasti.

Eksc. Grazioli in predstavniki oblasti so nato zapustili sedež GILa, pozdravljeni s toplo manifestacijo vere na naslov Duceja. Napotili so se v kinematograf Union, kjer so jih že čakali moški člani, da prejmejo darove.

V kinu „Unionu“

Po pozdravu Kralju in Cesarju ter Duceju, ki ga je odredil Visoki komisar ter naslovil krepak »Alala« Oboroženim silam, so se zvrstili na odru člani, katerim so zastopniki oblasti razdelili zavoje z obleko in z živili.

S himno »Giovanneza« in s toplo manifestacijo vere na naslov Duceja, čegar ime so vsi navzoči glasno vzklikali, se je končal tudi ta simptatični obred, ki je bil deležen najživahnejšega sprejema mladih Slovencev. Ti so se še enkrat lahko prepričali, da vlada skrbi zanje z enako pazljivostjo in pozornostjo kakor za njihove italijanske tovariše.

Zastopniki oblasti pri bojevnikih

Predstavniki oblasti so nato prisostvovali prireditvi na Taboru, kjer je bila prirejena obednica po zaslugi Dopolavora Oboroženih sil. Obeda se je udeležilo mnogoštevilno zastopstvo ljubljanske posadke.

Po pozdravu Kralju in Cesarju ter Duceju je Eksc. General Gambara s kratkimi besedami kot tolmač bojevnikov tukajšnjega operacijskega področja izrekel njihovo zahvalo Stranki ter potrdil njihovo prisego, da »bodo podrli partizane, naj velja, kar hoče«.

Zastopniki oblasti so nato razdelili kuverte z nagradami v denarju.

V teku dneva so se Zvezni tajnik in člani ravnateljstva napotili v razne vojašnice v mestu, da izroče tovarišem v orožju darila, ki jim jih je poslala Stranka preko Glavnega stana Kr. Vojske. Povsod so bili Zvezni tajnik in hierarhi sprejeti z navdušenimi manifestacijami Duceju, s čimer so hoteli bojevniki izraziti še enkrat svojo trdno voljo za dosego dokončne zmage.

V vojaški bolnišnici

Popoldne se je napotila zaupnica ženskih fašijev v spremstvu nekoliko fašističnih žen v vojaško bolnišnico, da prinese junaškim ranjenim in bolnim vojakom še enkrat besede tolažbe.

Razdeljujoč darove stranke so tovarišice ženskega fašija hotele biti blizu vojakom tudi na ta dan krščanskega praznika.

V Dopolavoru Fašija

Ob prisotnosti Zveznega podtajnika Capursa in zaupnice ženskih fašijev je predsednik Dopolavora Ljubljanskega fašija razdelil otrokom tovarišev darove in zavoje, ki jih je dala na razpolago Zveza fašijev.

Delavnost Dopolavora v Italiji

Za pripadnike Oboroženih sil. Pred kratkim je bilo določeno, da bodo vojaki, ki potujejo iz kraja v kraj, prejemali med potovanjem nove dnevne obroke hrane. Vsak vojak bo dobil izkaznico, ki mu bo dala pravico do 200 gramov kruha in 100 gramov testenin ali riža. Poleg tega bodo dobili še dva bona po 75 gr kruha. Vojaki, ki bodo potovali v vlakih, ki imajo priključene tudi jedilne vozove, bodo prejeli po dva bona za 50 gr prigrizka in bon za četrt litra vina.

Predsednik v Padovi. Predsednik Dopolavora, nacionalni svetnik Dino Gusati Bonsembiante, je med drugim obiskal tudi sedež Pokrajinskega Dopolavora v Padovi, kjer je poročal Pokrajinskim tajnikom Romagne, Emilije in Treh Benečij. Predsednik je dal podrobna navodila za vsestransko pospešitev že itak živahnega dela, ki se vrši pod vodstvom Zveznih tajnikov. Potem je v spremstvu Zveznega tajnika in Pokrajinskega tajnika Dopolavora obiskal sedež letalskega Dopolavora, kjer ga je sprejel predsednik ustanove polkovnik Granzarolo. Nadalje je še obiskal okrepčevalnico na železniški postaji in vse druge podružnice ustanove ter je končno prisostvoval predstavi pestre umetnosti, ki jo je priredil Dopolavoro »Mezzomo« za pripadnike Oborožene Sile.

Številni gledališki nastopi. Gledališke prireditve za dopolavoriste in pripadnike Oborožene sile bodo v letu XXI. še številnejše. Poleg sijajnih nastopov potujočega gledališča »Carro di Tepsi« so na sporedu predstave številnih drugih gledališč. Samo v Bariju n. pr. bodo priredili januarja in februarja tega leta 46 predstav za Dopolavoro. Posebno živahno bo tudi gledališko življenje v Comu.

Nacionalni pevski natečaj. Dopolavoro je v dogovoru z ministrstvom ljudske vzgoje razpisal za leto XXI. sedmi pevski natečaj. Natečaj bo obsegal oddelek za mlade ljudi, ki se žele naučiti petja, in za ljudi, ki nameravajo obiskovati konservatorije. Natečaj bo v Firenzi letošnjega marca.

Tovarniški koncerti. Vsestransko delovanje Dopolavora prihaja še posebej do izraza s tovarniškimi koncerti, ki nudijo prepotrebno razvedrilo delavstvu. V zadnjem času se je vršila dolga vrsta takih koncertov. Še posebno številni so bili v Bergamu, kjer so bili prirejeni po vseh tovarnah v Rietiju, Salermu in Pratu.

Delavnost na kulturnem polju. Kako koristna je delavnost Dopolavora na kulturnem polju, je razvidno iz stalnega porasta sodelujočih. Italijanska delavska in kmečka množica je inteligentna in delovna. Delavnost Dopolavora na kulturnem področju pa si prizadeva izpolnjevati izobrazbo delavcev in jim dati možnost, da si izboljšajo položaj v svojem poklicu.

Na polju avtarkije. Pod predsedstvom glavnega tajnika Dopolavora je bil pred dnevi sestanek komisije IV. nacionalnega natečaja svilopreje. Sestanku so prisostvovali zastopniki 618 Dopolavorov iz 61 pokrajin. Komisija je razdelila za 10.000 lir nagrad. — Pokrajinski Dopolavori v Bergamu, Rimu, Varesu in Livornu so priredili številne tečaje za domače gospodarstvo. — Pokrajinski Dopolavori so prejeli zavitke s semeni, ki bodo uporabljena za »vojne njive«. — Pokrajinski Dopolavoro v Forliju je priredil Pokrajinsko razstavo zajčjereje.

Smučarsko prvenstvo dopolavoristov. 27. in 28. t. l. se bo vršilo na Roccasaru veliko smučarsko prvenstvo, ki ga bo organiziral Dopolavoro. Prvenstva se bodo lahko udeležili vsi člani ustanove. Najboljši tekmovalci bodo prejeli dragocene nagrade in sicer: Ducejev pokal, pokal PNF in pokal OND.

*

Dopolavoro v Ljubljani

Tudi iz zadnjega uradnega pregleda je razvidno, da je Pokrajinski Dopolavoro v Ljubljani živahno deloval v korist pripadnikov Oborožene sile in dopolavoristov.

Dne 28. decembra 1942 je znana družba pestre umetnosti »Ricciolì« ki potuje in daje predstave na stroške predsedništva Dopolavora v Rimu, dajala uspelo predstavo za dopolavoriste v Ribnici.

Dne 29 decembra se je imenovana družba vrnila v Ljubljano, kjer je dajala predstave na sedežu ustanove.

Dne 30. decembra je bila v vojaški bolnišnici v Ljubljani filmska predstava za bolne vojake, v Novem mestu pa je družba »Ricciolì« dajala zanimivo gledališko predstavo.

Na Silvestrovo je družba ponovila umetnostno predstavo za dopolavoriste v Novem mestu, na sedežih ustanove v Ljubljani in Kočevju pa sta bili dve filmski predstavi za pripadnike Oborožene sile.

Dne 1. t. m. je bila na sedežu ustanove v Ljubljani zanimiva filmska predstava za slovenske dopolavoriste. Sledila je predstava za pripadnike Oborožene sile, a v Črnomlju je dajala umetnostna družba »Ricciolì« zanimivo gledališko predstavo.

Dne 2. t. m. je bila v Kočevju filmska predstava za pripadnike Oborožene sile. Naslednji dan so dajali v Logatcu gledališko predstavo, v Kočevju pa ponovili filmsko predstavo za pripadnike Oborožene sile.

Poleg udejstvovanja na umetnostnem področju je Pokrajinski Dopolavoro razdelil med številne vojake vsakovrstna živila v okrepčevalnici na glavni železniški postaji in v kantini ustanove.

Enzo Selloni — Zvezni podtajnik Ljubljanskega fašija

Tajnik Stranke je na predlog Zveznega tajnika imenoval fašista Enza Sellonija, razreda 1911, vpisanega v Stranko od leta 1929 (III. fašistični nabor), prostovoljca v sedanji vojni, za Zveznega podtajnika tukajšnje Fašistične zveze.

Novi komisar za občino Loški potok

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja na podlagi lastne naredbe z dne 20. oktobra preteklega leta, št. 7306 Gab., upoštevajoč potrebo, da se nadomesti fašist Enrico Asnaghi, izredni komisar občine Loški potok, ki je premeščen drugam, ter na podlagi čl. 3. Kraljevega ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 271:

Fašist *Teresio Mandrini* je imenovan za izrednega komisarja občine Ločki potok kot naslednik fašista Enrica Asnaghija.

Okrajni komisar v Kočevju je poverjen z izvršitvijo pričujoče naredbe.

Ljubljana, 5. januarja 1943-XXI.

Visoki komisar **Emilio Grazioli**

Poziv vsem hrvatskim državljanom!

V zvezi z uredbo o registraciji tujcev in v želji, da združi čim bolj vse hrvatske državljane na področju Ljubljanske pokrajine, odreja konzulat Nezavisne Države Hrvatske v Ljubljani popis vseh državljanov na tem ozemlju.

Popis se bo izvršil po naslednjem redu: Ponedeljek 11. januarja državljani z začetnicami A B C Č Ć D Dj; torek 12. januarja E F G H I J; sreda 13. januarja K L M; Četrtek 14 januarja N O P R; petek 15. januarja R S Š T U V Z Ž; v soboto 16. januarja vsi oni, ki bodo predložili tehtno opravičilo, da so bili na dan, odrejen zanje, nujno zadržani.

Prijaviti se morajo vsi hrvatski državljani, t. j. vse osebe, ki so domovinsko pristojne v eno izmed občin na področju Nezavisne Države Hrvatske, stari nad 18 let. Mlajše rodbinske člane prijavljajo starši.

S seboj je prinesti vse dokumente in izpričevala, ki jih državljan poseduje (krstni list, poročni list, domovnica, potni list, šolska spričevala itd.) ter po eno fotografijo (3×4) za vsako odraslo osebo.

Popis se vrši v prostorih konzulata, Ulica 3. maja št. 1, vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 18. ure.

Hrvatski državljani, ki žive stalno izven mesta Ljubljane, naj se v istem času prijavijo po pošti.

V bodoče bodo uživale zaščito konzulata le one osebe, ki bodo pristopile temu popisu. **Konzulat N. D. H. — Ljubljana**

Sprememba v hrvatski vladi

Zagreb, 7. jan. s. S poglavnikovim odlokom je maršal Slavko Kvaternik razrešen funkcij obrambnega ministra, obdržal pa bo še nadalje pravice in časti, ki so zvezane z njegovim činom rezervnega maršala.

Upokojen angleški general v Egiptu

Lizbona, 6. jan. s. Upokojen je bil angleški general James Marshall Cornwall. Bil je poveljnik v Egiptu, kjer je bil dena roka generala Wavella.

E. I. A. R. — Radio Ljubljana

Parliamo l'italiano

Tu natisnjeno besedilo je samo ključ za vse one, ki slede pouku italijanščine po radiu. Italijanske ure so na sporedu ob ponedeljkih in sredah za začetnike, ob petkih pa za tiste, ki že imajo gotovo predznanje, vedno ob 19. uri.

LA PASSIONE DI SVEGLIARSI PRESTO

La sera andarono a letto un'ora prima del solito, per potersi svegliare appena giorno.

Dormivano tutti e quattro nella stessa camera, in quattro lettini separati, ma vicinissimi fra loro.

«Il primo che si sveglia, si ricordi di chiamare anche gli altri,» disse Ernesto, lasciando mezz'aperta un'imposta della finestra.

E il primo a svegliarsi fu Gigetto.

Si svegliò, ma gli occhi gli pesavano sempre e non gli volevano stare aperti.

«Come s'è fatto giorno presto!» disse, vedendo la camera tutta rischiarata dalla luce, che passava dall'imposta socchiusa. Quindi, voltandosi verso il lettino accanto, cominciò a dire:

«Ernesto, su! Svegliati, Ernesto!..., gli è tardi!»

Enesto si svegliò; e sbadigliando fino agli orecchi, borbottò fra i denti:

«Come s'è fatto giorno presto!»

«Chiama Adolfo,» disse Gigetto.

«Adolfo! Adolfo!» disse Ernesto scrollando con la mano l'altro lettino, che era accanto al suo.

«È inutile... non mi riesce d'imparar-la!...» rispose Adolfo, fra il sonno, «vorrei sapere chi è quell'uggioso che... ha... inventata la mitologia.»

«La mitologia?... dove sei ora col capo?»

«Son qui!...» disse Adolfo, svegliandosi. «Come s'è fatto giorno presto!...»

«Chiama Minuzzolo.»

«Ohe, Minuzzolo!» gridò Adolfo.

E Minuzzolo non rispondeva.

«Su! svegliati! da' retta!...»

«Non posso... dar... retta... Ora dormo!...» rispose Minuzzolo, voltandosi dall'altra parte e seguitando a dormire.

Allora Adolfo, allungando il braccio fuori del letto, prese il fratellino minore per la punta del naso, e dimenandogli il naso con poca grazia, come se fosse un campanello, riprese a dire:

«Dunque, ti svegli o non ti svegli?»

«Che è bell'arrivata?»

«Chi?»

«La carrozza?» domandò Minuzzolo, saltando a sedere sul letto.

«Ancora no, ma può star poco.»

I quattri ragazzi, l'uno dopo l'altro, saltarono giù dal letto e cominciarono a vestirsi.

«Ma che sia proprio giorno?» domandò Minuzzolo, infilandosii gli stivaletti e pigliando in mano il suo cappello di paglia.

«O che cosa dev'essere?» replicò Ernesto, spalancando la finestra.

I ragazzi messero il capo fuori della finestra, e dopo aver dato un occhiata in su, e dopo essersi accorti di aver preso un fiasco per un fischio, dissero con voce lunga e lamentevole:

«Oh Dio!... la luuuna!...»

«E io che credevo che fosse giorno!» aggiunse Gigetto mortificato.

«Ma il giorno dev'essere vicino: scometto che è più delle sei!...»

«E io scometto che sono le sei e mezzo.»

«Zitti tutti!» disse Minuzzolo; «l'orologio di sala ha dato il segnale delle ore.»

I ragazzi si posero in grand'orecchio, e alzata una mano per aria, si prepararono a contare le ore sulla punta delle dita.

E l'orologio cominciò a battere:

«Tan!»

«E una!» dissero i ragazzi, rizzando un dito.

«Tan!» — «E due!...» — «Tan!» — «E tre!...» E quattro! E cinque! E sei! E sette!» — Arrivati alle sette, si sentirono consolare; ma l'orologio, disgraziatamente, seguitò a battere: «Tan!» — «E otto!...» — «Tan»...» — «E nove!...» — «Tan!...» «E dieci!» — «Tan!...» — «E undici!...» — «Tan!...» — «E dodici!»

I ragazzi allora si guardarono in viso, e tutti aflitti e sconsolati dissero con la solita lungagnata lamentevole:

«Oh! Dio... Mezzanoootte?...»

«E ora che cosa si stilla?» domandò uno di loro.

»Guà! ci vuol pazienza!...»

«E spogliarsi...»

«E tornare a letto.»

Quando furono rientrati sotto le lenzuola principiarono a dire:

«Io non ho più sonno!»

«Neanch'io.»

«Io son sicuro che non mi addormento sino a domani...»

«Figurati io!...»

Ed era tanto vero, che non avevano più l'ombra del sonno, che dopo un mezzo minuto dormivano tutti quattro, come quattro ghiri. (C. Collodi.)

IMPERFETTO DEL CONGIUNTIVO

pag-are	cred-ere	sped-ire	av-ere	essere
pag-assi	cred-essi	sped-issi	av-essi	fossi
pag-assi	cred-essi	sped-issi	av-essi	fossi
pag-asse	cred-esse	sped-isse	av-esse	fosse
pag-assimo	cred-essimo	sped-issimo	av-essimo	fossimo
pag-aste	cred-este	sped-iste	av-este	foste
pag-assero	cred-essero	sped-issero	av-essero	fossero

Gospodarstvo

Uprava Transnistrije

Transnistrija, dežela onkraj Besarabije med Dnjestrom in Bugom, je bila že lani po pogodbi, sklenjeni v Tighini, izročena v upravo in gospodarsko izkoriščanje Rumuniji. Organizacija uprave je sedaj dovršena in tudi sedež generalnega guvernerja je bil prenesen nedavno iz Tiraspola ob Dnjestru v Odeso. Transnistrija zaenkrat ni rumunsko področje in njeni prebivalci niso rumunski državljani, temveč je le področje pod rumunsko upravo. V tem pogledu se razlikuje uprava Transnistrije od uprave Besarabije in Severne Bukovine, ki sta po zopetnem zavojevanju postali sestavni del Rumunije.

Transnistrija obsega približno 40.000 kv. kilometrov in ima okrog 2¼ milijona prebivalcev. Ena petina prebivalcev so Rumuni. Poleg njih živi v Transnistriji 130.000 Nemcev, predvsem na jugu. Še sredi preteklega stoletja je rumunsko prebivalstvo predstavljalo polovico vsega prebivalstva Transnistrije. Zato sta poleg rumunščine tudi nemščina in ruščina uradni jezik in se vse uredbe izdajajo v treh jezikih.

Rumunska uprava v Transnistriji si je takoj po zasedbi nadela nalogo, zagotoviti obdelavo zemlje in doseči presežek proizvodnje tako za oskrbo vojske kakor tudi za prehrano Rumunije in Evrope sploh. Od 2.8 milijona hektarjev orne zemlje je že lani uspelo obdelati 2.5 milijona hektarjev, kar je treba tembolj ceniti, ker je sovjetsko vojska prid umikom uničila vse kmetijske stroje in traktorje ter številne tvornice.

Ker kmet v Transnistriji spričo kolektivizacije ni imel lastnega orodja in živine, so zaenkrat obdržali gospodarstvo kolhozov, toda v drugi obliki zadružnega gospodarstva, ki ima namen omogočiti postopni prehod k individualnemu kmetijskemu gospodarstvu. Zato je bil tudi povišan delež pridelka, ki ostane kmetu na dvojni znesek prejšnjega deleža. Uprava je dala na razpolago potrebno seme. Obnovljena so bila v zadnjem času tudi številna industrijska podjetja, zlasti za predelavo kmetijskih pridelkov. V Odesi je bilo obnovljenih več tovarn: zlasti tvornica tobačnih izdelkov, mila, stekla in nekaj tekstilnih podjetij.

Gospodarske vesti

= **Italijanska proizvodnja tobaka.** Državni tajnik v italijanskem kmetijskem ministrstvu Pascolato je nedavno obiskal obrate družbe SAIM (Società Agricola Industriale Meridionale) v pokrajini Salerno. Obrati SAIM zavzemajo važno mesto v italijanski proizvodnji tobaka, saj obsegajo 1000 hektarjev tobačnih nasadov in 13 obratov za predelovanje tobaka. Še leta 1922. je morala Italija 80% potrebnega tobak uvažati iz inozemstva, kar je takrat obremenjevalo trgovinsko bilanco z zneskom 300 milijonov lir na leto. Danes pa krije Italija z doma pridelanim tobakom 96% domače potrošnje in le 4% mora uvoziti iz inozemstva, pri čemer pa je upoštevati, da se uvažajo le specialne vrste tobaka in da Italija danes več tobaka izvaža kakor uvaža. Obrati družbe SAIM dajejo italijanskemu tobačnemu monopolu letno okrog 2 milijona kilogramov tobaka. Kakšen pomen ima industrija tobaka v državnem finančnem gospodarstvu je razvidno iz okolnosti, da daje tobačni monopol državi na leto preko 3 milijarde lir dohodkov.

= **Zavarovani delavci in nameščenci v Ljubljanski pokrajini.** Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine objavlja podatke o gibanju prebivalstva v mesecu novembru. Navzlic sezonskemu zmanjšanju del v gradbeni stroki je število zavarovanih delavcev in nameščencev le nebistveno nazadovalo. V novembru je bilo pri zavodu samem, pri bolniški blagajni Trgovskega bolniškega in podpornega društva in pri bolniški blagajni Merkurja 25.413 zavarovancev, to je le za 127 manj kakor v prejšnjem mesecu. Odstotek bolnikov se je le malenkostno povečal od 3.07 na 3.10%. Povprečna dnevna zavarovana mezda je narasla od 24.95 na 25.23 lire, skupna dnevna zavarovana mezda je se je povečala za 3.800 na 641.000 lir.

= **Carine prost uvoz italijanskega tekstilnega blaga v Bolgarijo.** Poročali smo že, da bo Italija dobavila Bolgariji okrog 5 milijonov metrov tkanin za preskrbo bolgarskega podeželskega prebivalstva in bo ta uvoz oproščen carine in drugih dajatev, kar bo omogočilo, da se bo blago prodajalo po nizki ceni. Ta uvoz bo izvršen na podlagi dodatnega protokola k italijansko-bolgarski trgovinski pogodbi, ki sta ga te dni podpisala bolgarski predsednik vlade Filov in italijanski poslanik grof Magistrati, in se nanaša na carinske olajšave pri uvozu tekstilnega blaga iz Italije.

= **Vojnogospodarski ukrepi na Hrvatskem.** V zadnjem času so bili na Hrvatskem izdani razni ukrepi, ki jih narekuje sedanje vojno stanje in ki so slični ukrepom v drugih evropskih državah, samo da so prilagodeni razmeram na Hrvatskem. Zaradi štednje z električnim tokom so v zimskem času trgovine odprte od 9. do 12. in od 13.30 do 15.30. Izjema velja le za lekarne in trgovine s sadjem in živili. Denarni zavodi poslujejo od 9. do 14. Zagrebška mestna elektrarna odvzame električni tok vsem onim odjemalcem, ki potrošijo več kakor v pretekli zimi. Listi objavljajo imena onih, ki jim je bil zaradi večje potrošnje tok začasno odvzet. Centrala za mlekarstvo je uvedla oddajo mleka povprečno po 2 l na kravo, kar bo omogočilo kritje potrebe za manj imovite sloje v mestih. — Zbiranje raznih odpadkov in starega materiala se vedno bolj razvija. Sedaj so pričeli zbirati kosti v gostinskih obratih in v zasebnih gospodinjstvih, stari material pa zbira ustaška mladina. Nedavno je priredila zbirko starega papirja. Uvedene so bile posebne premije za one, ki pitajo prašiče, in sicer v višini 10 kun za kilogram žive teže. Oni, ki se javijo za pitanje, dobe tudi potrebno koruzo po ceni 6.50 kune za kilogram. Postopno se uvaja tudi oddajanje starih predmetov pri nakupu novih. Tako je nakup otroških čevljev vezan na pogoj, da se odda ustrezajoči par starih čevljev. Pri oddaji pokvarjenih ali odpadnih maščob dobi vsakdo določeno količino enotnega mila brez odrezkov nakaznice.

= **Angleške vojne finance.** V prvih devetih mesecih proračunskega leta 1942/43 so znašali vsi izdatki Velike Britanije 4055 milijona funtov, medtem ko so dosegli dohodki le 1756 milijonov. Deficit je dosegel torej v teh devetih mesecih 2289 milijonov funtov. Ta znaten deficit je nastal navzlic temu, da so bili državni dohodki od neposrednih in posrednih davkov za 545 milijonov višji kakor v prvih devetih mesecih prejšnjega proračunskega leta.

= **Samo lyonskemu sejmu je priznan značaj mednarodnega velesejma.** Francosko ministrstvo za industrijsko proizvodnjo je na osnovi naredbe o ureditvi velesejmov priznalo za leto 1943. mednarodni značaj le velesejmu v Lyonu, medtem ko imajo velesejmi v Parizu, Marseilleu in Bordeauxu le nacionalni značaj.

Rdeči križ poroča

V Poizvedovalnem oddelku Rdečega križa, Via Ariella Rea 2/II (Gosposvetska c.), soba 3, naj se med uradnimi urami od 8—12 javijo naslednji:

Bonač Pepi, Bosnič Dmitar, Černe Andrejka, Dautovič Aburajt, Gerbec Vera, Grasselli Majda, Grill Andrej, Ivanc Ivan (svojci), kapetan Ljubša-Jovanovič-Petkovič, Kaučič Pavla, Klun Ludvik, Koželj Stanko, Krajec Janko, Magdič Neža, Mihajlov Božo, Muha Metod, Pertot Genovefa, Pogačnik Mira, Popov Obrad, Slovnik Anton, Šraj Alojz (svojci), Skaberne Milka, Šmitek Lojzka, Štrukelj Valentin, Teodorovič J. Blagoje, Truden Anton (svojci), Vršič Justina, dr. Vrbnjak Slavko, Žunac-Logar Zofija. Svojci ali znanci Panzek Ane in Straus Franca.

Angleške letalske izgube v Birmi

Tokio, 7. jan. s. Po informacijah iz Ranguna je sovražnik izgubil na birmanskem ozemlju v novembru in decembru preteklega leta 73 letal, izmed katerih je bila večina sestreljenih v spopadih v zraku. Po izjavah japonskega letalskega oficirja, je iz skušenj letalske vojne na meji med Birmo in Indijo razvidno, da sovražni piloti splošno niso dovolj izvežbani. Zlasti je njihova bojna tehnika nezadostna in so zato znatno slabši kakor japonski piloti. Vse to pojasnjuje znatne izgube sovražnika v letalskih bojih.

NAROČAJTE IN NAGRAJUJTE V „JUTRU“

✝

Umrla nam je naša dobra mamica, gospa

Slavica Nečemar

rojena KRIŽNIČ

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, dne 9. januarja 1943, ob 3. uri popoldne z žal. kapele sv. Nikolaja, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 7. januarja 1943.

Družini NEČEMAR—KRIŽNIČ

✚

Po dolgotrajni bolezni je dotrpel naš šofer

Jelnikar Maks

katerega spremimo v petek, dne 8. januarja 1943 ob 15. popoldne iz kapelice sv. Petra na Žalah, k večnemu počitku na pokopališče k Sv. Križu.

Vestnega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu.

Ljubljana, dne 7. januarja 1943.

SPEDICIJA RAJKO TURK

KULTURNI PREGLED

Dvojni jubilej prof. Jana Šlajsa

Drevi bo v veliki filharmonični dvorani koncert Ljubljanskega komornega dua. Dva ugledna umetnika, pianist prof. Anton Trost in violinist prof. Jan Šlais, tvorita prvovrstni komorni duo, čigar koncerti so vedno dogodek v našem glasbenem življenju. O pomenu umetniškega in pedagoškega dela g. prof. Šlaisa prinašamo naslednji članek iz kompetetntnega peresa.

Ured.

V tem mesecu se bo srečal z Abrahamom znani violinski pedagog, profesor na glasbeni Akademiji Jan Šlais. Skoraj polovico poti k bradatemu očaku je prehodil v Ljubljani in je na tej poti pustil

v našem glasbenem življenju tako velike in pomembne sledove, da je pravično, če se ga spomnimo ob tej priložnosti.

V razvoj slovenske reproduktivne inštrumentalne glasbe je posegel s svojo izredno delavno roko tako močno in uspešno, kakor nihče pred njim. Po dolgoletnem mrtvilu, ko je le v redkih presledkih prišel v našo glasbeno areno nadarjeni violinist, je po vstopu Jana Šlaisa v Glasbeno Matico začel naraščaj vidno rasti. Že v kratkem času njegovega dela za vzgojo mladih, nadarjenih goslačev smo dobili zapovrstjo številne in pomembne muzike, ki so izpolnjevali vrzeli v domačih orkestrih ali kot pedagogi na naših šolah. Prišel je k nam ravno v času razvoja in prvega večjega razmaha slovenske inštrumentalne glasbe. Sam je oral ledino na širokem, še neobdelanem polju, dokler ni vzgojil cel kader naraščaja, ki danes sodeluje z njim vred pri delu za slovensko glasbeno kulturo. Skoraj vsi naši pomembnejši violinisti mlajše generacije so se izšolali pri profesorju Janu Šlajsu. Njegovi učenci delujejo v naši javnosti kot virtuozi, pedagogi, kot člani opernega in radijskega orkestra ter v komornih združenjih. Mnogim je dal in posredoval temelje znanja, da so mogli nadaljevati svoje študije v inozemstvu. Za svoje sposobnosti ni mogel dobiti boljše in dragocenejše pohvale, kakor priznanje svetovno znanega pedagoga prof. Otokarja Ševčika, ko mu je čestital k učencu, ki ga je dobil od njega v nadaljevanje študij in ki je bil tako perfektno pripravljen in pravilno izšolan, kakor le redko kdaj pri drugih učiteljih. Podobno pohvalo in priznanje sta dala prof. Šlaisu violinski virtuoz in profesor mojstrske šole v Pragi Jaroslav Kocjan, in profesor Humel iz Zagreba za gojence, ki so prišli iz njegove šole. Takšna avtoritetna priznanja so zelo redka in profesor Šlais vidi v njih samo potrdilo za pravilnost in mojstrstvo svojega dela. Nič manj pomembno ni njegovo delo na ljubljanskem konservatoriju, kjer je vodja komorne šole. Malokomu je znano, da je prav on ustanovitelj Ljubljanskega godalnega kvarteta, ki je pod njegovim vodstvom že v kratkem času dosegel visoko umetniško raven in zbudil pri prvem javnem nastopu o priliki prvega glasbenega festivala v Ljubljani pozornost in priznanje znanih zamejskih glasbenih poročevalcev. Takrat je napisal prof. Alois Hába v »České Slovo« (Praga 22. V. 1932) naslednjo oceno, ki laskavo osvetljuje uspeh Šlajsovih učencev in njegove komorne šole: »Senzacija festivala je bil prvi koncertni nastop novo ustanovljenega godalnega kvarteta ljubljanskega konservatorija, ki ga sestavljajo gojenci prof. Jana Šlajsa: L. Pfeifer, Fr. Stanič, V. Šušteršič in O. Bajde. Mladi glasbeniki so presenetili s svojo izglajeno igro in virtuoznim izvajanjem, ki je bilo muzikalno ter izrazno poglobljeno, dinamično pa fino diferencirano. (Če bodo še naprej sodelovali, lahko postanejo komorno združenje svetovnega razreda. Za vzpon k temu so jim dane vse umetniške predpostavke.) Prav takšno pohvalo je dobil kvartet na mednarodnem festivalu v Firenzi.

Skoraj sočasno s petdesetletnim življenjskim jubilejem praznuje prof. Jan Šlajs jubilej tridesetletnega umetniškega delovanja. Leta 1913. je namreč z javnim nastopom v Pragi absolviral kot gojenec prof. Suchega konservatorij v Pragi. Tega leta se začenja Šlajsovo neumorno delo violinskega virtuoza in pedagoga. Prva pot ga je vodila v Rusijo, kjer je sprejel namestitev drugega koncertnega mojstra v Umetniškem gledališču v Moskvi. Po izbruhu svetovne vojne je leta 1914. pridobil na razpis in po preizkusnem igranju mesto koncertnega mojstra velike opere »Zimina« v Moskvi. Leta 1919. se je vrnil v domovino, kjer je v Pragi sodeloval v orkestru Narodnega divadla. Z njim je šel na propagandno turnejo v Paris, London, Ženevo in Curih. Takoj po končani turneji je sprejel leta 1919. v Mariboru ponudbo, da na tamošnji Glasbeni Matici poučuje violino. Iz Maribora se je zopet vrnil v Prago, da je mogel v letih 1920/21. nadaljevati študije pri znamenitem violinskem pedagogu prof. Otokarju Ševčiku. Med tem časom je prirejal samostojne koncerte v Pragi in v provinci. Po končanih študijah pri Ševčiku se je vrnil v tedanjo Jugoslavijo in od 15. septembra dalje nepretrgoma deluje na konservatoriju oziroma na Glasbeni Akademiji v Ljubljani.

Prof. Šlaisovo delo je dragoceno in neprecenljive ter trajne vrednosti za prospeh slovenske reproduktivne glasbe. Njegovi uspehi dvaindvajsetletnega dela v Ljubljani so rodili izredne sadove. Postali so izhodišče in žarišče skoraj vsega, kar je v zvezi z reproduktivno godalno glasbo. S svojim delom se je tesno povezal z našim glasbenim življenjem, zato ostane njegovo ime nepozabno v zgodovini razvoja slovenske glasbe.

Ob dvojnem jubileju lahko s ponosom in samozavestjo obrača pogled v preteklost. Vsi, ki nam je pri srcu razvoj slovenske glasbe pa mu pri tej priložnosti čestitamo z željo, da bi še dolgo vrsto let imel obrnjen pogled v bodočnost in bi našim mladim violinistom ostal mentor, kakor doslej.

M. Bravničar.

Kronika

• **Prijatelj Gabriela D'Annunzia je umrl.** V vili »Giustiniani« v Gaviligure je umrl 80letni markiz Emilio Spinola, ki je bil 25 let župan tega mesta. Markiz Spinola je bil v mladih letih oficir pri konjenici, potem se je posvetil novinarstvu in v tej dobi je postal tovariš Gabriela D'Annunzia ter mnogih drugih znanih pisateljev. Napisal je tudi knjigo pesnitev z naslovom »I poemi di Gesù. Rad se je ukvarjal tudi s študijem sociologije in agrikulture. Z D'Annunzijem je bil do zadnjega v živahnem stiku ter je vsako leto preživel nekaj dni v Gardoni. Ko je D'Annunzio izvršil pohod na Fiume, ga je Spinola podprl z denarjem.

• **Smrt akademika Zanellija.** V Rimu je umrl 63letni akademik Angelo Zanelli. Začel je svojo kariero kot delavec v Bresciji. Leta 1939. je prejel Mussolinijevo nagrado za umetnost in je bil še isto leto imenovan za akademika lepih umetnosti. Bil je član raznih italijanskih in inozemskih akademij.

• **Smrt tete generala Franca.** V Valenciji je umrla ga. Carmen Bahamonde, teta španskega državnega poglavarja generala Franca.

• **Šole za strežnice.** V Rimu je izšel od Duceja podpisan dekret, ki določa mobilno stanje za vse strežniške šole v Goriziji, Meranu, Padovi, Trevisu, Veneziji in Veroni.

• **Povratniki iz Afrike.** Te dni sta prispeli v pristanišče Brindisi motorni ladji »Saturnia« in »Vulcania«. Pripeljali sta v domovino večje število italijanskih kolonistov iz Afrike. Med njimi se je vrnil tudi minister za italijansko Afriko Teruzzi. Ko so se kolonisti izkrcali na kopno, je v njih imenu pozdravil Duceja minister Teruzzi. Z afriškimi kolonisti se je vrnil v Italijo tudi apostolski delegat Vatikana v Abesiniji mons. Castellani.

• **Plemenit dar.** Oče pokojnega pilota Leopolda Marangonija, ki je padel pred dvema letoma v izvrševanju vojaške službe ter je bil za svoje junaštvo odlikovan z zlato kolajno, je poklonil ob drugi obletnici sinove smrti dva milijona lir za fond pohabljencev in sirot pri italijanski zračni oboroženi sili.

• **Žrtev letalskih napadov v Franciji.** Po uradnih ugotovitvah, je francosko civilno prebivalstvo zaradi angleških letalskih napadov na francoska mesta v prvih osmih mesecih lanskega leta imelo 1268 smrtnih žrtev, 3436 oseb pa je bilo ranjenih.

• **Huda železniška nesreča.** Na progi med Hannovrom in Wunstorfom sta trčila brza vlaka in je bilo pri tem 20 oseb ubitih, 20 pa hudo ranjenih.

• **Nesrečen lov na petelina.** 45letna Klotilda Amerio iz Valenze je pred božičnimi prazniki hotela ujeti 3 kg težkega petelina, katerega je bila opitala, da si je tako zagotovila praznično pečenko. Petelin pa, kakor da bi slutil smrt, ki mu je bila za petami, je utekel z dvorišča na senik, s senika pa v hlev k živini. Kmetica ga je preganjala, pri tem pa je na seniku tako nesrečno padla, da si je zlomila desno ključnico.

IZ LJUBLJANE

u— **Mraz je popustil.** Prav nasprotno kakor smo pričakovali je mraz, namesto da bi se stopnjeval, na praznik zjutraj popustil. V torek zjutraj je bila najnižja temperatura 14.5° C pod ničlo in se je čez dan živo srebro dvignilo samo do —5° C. Dan je bil jasen in sončen. Zato smo mislili, da bo v sredo še bolj mrzlo. Jutranja temperatura pa je znašala samo —10.6° C, ki se je dvignila do 3.8° C pod ničlo. Vreme je bilo megleno in pusto, tako da je kazalo, da nas bo znova obiskal sneg. V noči na četrtek se je ozračje nekoliko ohladilo, toda jutranja temperatura je znašala le —5.9° C. Razen siromakov je mraz in sneg hudo prizadejal zlasti ptičke. Vse, kar jim dobrotni ljudje natrosijo hrane, jo krilatci hitro pospravijo v svoje želodčke. Zato naj bi bila družina prijateljev ptic vsak dan številnejša, da revice ne bodo od gladu poginile.

u— **V veliki filharmonični dvorani** bo drevi ob pol 7. komorni koncert pianista Antona Trosta in violinista Jana Šlaisa, ki tvorita umetniško skupino: Ljubljanski komorni duo. Poleg Veracinijeve Sonate v e-molu in Beethovnove v c-molu, je na sporedu Bortkievičeva Sonata op. 26. Bortkievicz je bil rojen 1877. leta v Harkovu in je v glasbi učenec Anatola Ljadova. Udejstvoval se je kot izboren pianist, bil od leta 1904. do 1914. profesor klavirja na Šarvenkovem konservatoriju v Berlinu ter se potem po večletnem koncertnem potovanju za stalno naselil leta 1922. na Dunaju. Kot skladatelj je izredno plodovit in spada h klasičnoromantični smeri. Poleg simofničnih del in ene opere je napisal mnogo učinkovitih klavirskih skladb, pesmi in več sonat. Pomembna so tudi njegova dela, ki spadajo v mladinsko literaturo. Bortkievicz ljubi izrazito melodiko in vpleta v njo domače, folklorne motive. Njegova dela imajo veliko umetniško vrednost. Na koncert opozarjamo. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Sindikat hišnih posestnikov.** Prvo društvo hišnih posestnikov in Društvo posestnikov novih hiš ter ostali posestniki v Ljubljanski pokrajini so po uredbi Visokega komisarja združeni v sindikat hišnih posestnikov ter se je te dni preselil v palačo Bata, Ulica 3. maja št. 1/II. Poslovne ure so od 8—12 in od 3—6. Informacije se dobe po možnosti od 9.—12. ure. Člani so vsi hišni posestniki, ki so podvrženi zgradarini in bodo določeno članarino pobirale pristojne davčne uprave.

u— **Združenje trgovcev ljubljanske pokrajine** je z ozirom na predpise za nadzorovanje gibanja in bivanja tujcev v ljubljanski pokrajini založilo odgovarjajoče prijave tujcev, delavcev in nameščencev zaposlenih v podjetjih. Prijave so vsem interesentom od 8. t. m. v pisarni Združenja trgovcev na razpolago.

u— **Društvu slepih** so darovali: o. ji prijatelji pokojnega gda. Ivana Jurca 300 lir namesto venca, bivši lovski strelski klub Ljubljana 200 lir v počastitev spomina pokojne gospe dr. Novakove in tvrdka Zalta Jos. & Comp., Ljubljana, 100 lir. Iskrena hvala!

u— **Licitacija razstavljenih predmetov** bo v torek 12. t. m. ob 15. uri v mestni zastavljalnici na Poljanski cesti št. 15. Spet opozarjamo, da traja zastavna doba posameznih predmetov samo natanko 6 mesecev ter po preteku tega roka predmeti zapadejo.

RADIO PHILIPS

vljudno sporoča lastnikom radio aparatov, da se jim nudi prilika, da spremene hrambo svojega radio aparata za prodajo ali komisijsko prodajo. V tem primeru naj se zglase osebno s potrdilom mestnega poglavarstva pri tvrdki

PHILIPS RADIO — D. ZRIMŠEK LJUBLJANA, Ulica 3. maja štev. 6,

ki bo takoj dvignila radio aparat iz hrambe!

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 8. jan.: ob 15.: **Vdova Roślinka.** Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Sobota, 9 jan. ob 17.30: **Učiteljica.** Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Nedelja, 10. jan. ob 14.: **Mali lord.** Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol. — Ob 17.: **Hamlet.** Izven. Cene od 18 lir naziol.

OPERA

Petek, 8. jan.: ob 17.: **Thaïs.** Red A.

Sobota, 9. jan.: ob 17.: **La Boheme.** Red B

Nedelja, 10. jan. ob 16.: **Sestra Angelika** — 7. sinfonija. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

CINEMA — UNION — KINO

In una base aerea italiana: si preparano le bombe per azioni di guerra nel Mediterraneo — V nekem italijanskem letalskem oporišču: pripravljajo se bombe za vojne akcije v Sredozemlju

Zborovanje viških sadjarjev in vrtnarjev

Vič, 7. januarja.

Podružnica SVD Ljubljana-Vič je imela na praznik Treh kraljev svoj 17. redni občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število članov. Zborovanje je vodil marljivi predsednik g. Joško Vaupotič, ki je uvodoma toplo pozdravil zastopnika Visokega komisariata inspektorja g. Kafola, zastopnika mestnega župana gdč. inž. Mahkotovo, tajnika centralnega društva g. Škulja, predsednika podružnice Ljubljana I g. dr. Spiller-Muysa in zastopnika tiska. V svojem govoru se je iskreno zahvalil za podpore, ki jih je prejela podružnica od Visokega komisariata, mestne občine in centrale SVD, posebej pa še našim dnevnikom, ki so poročali o delovanju podružnice, ki se je kljub težkim razmeram lepo razvijala in nudila svojemu članstvu vso podporo. Nabavila si je prenosno sadno in zelenjavno sušilnico, na kateri so posušili nad 4500 kg svežega sadja in 150 kg sveže zelenjave. Kupljen je tudi aparat »Lanico« za konserviranje sadja in zelenjave, ki se je izvrstno obnesel. Podružnica je nabavila tudi aparat za napravo sadnega sladosoka, priskrbela članstvu semenski krompir in fižol, dalje razdelila razna sredstva za uničevanje glivičnih in živalskih škodljivcev na sadnem drevju in zelenjadi. Med letom si je podružnica oskrbela skladišče pri g. Gabrovšku v Rožni dolini, Cesta XVII/1, kjer je spravljeno vse orodje in potrebščine. Nazadnje je omenil predsednik, da se je ustanovila in je po oblastvu tudi že dovoljena zadruga Sadjar in vrtnar, v katero se lahko včlani vsak Vičan. Delež znaša 100 lir, vpisnina pa 10 lir. Poročilo predsednika je bilo soglasno sprejeto, nakar so pozdravili zborovalce gg. Kafol in dr. Spiller ter zastopnica župana inž. Mahkotova.

O tajniškem poslovanju je poročal tajnik g. Franc Marn, ki je med drugim navedel, da šteje viška podružnica 260 članov. Blagajnik g. Lojze Čatar je poročal o denarnem poslovanju, gospodar g. Tone Miheve o podružničnem gospodarstvu, predsednik pa je še kratko omenil delovanje sadjarskega in vrtnarskega odseka. Na predlog revizorja g. Ivana Bevca je bila soglasno izrečena razrešnica odboru, nakar so bile volitve novega odbora in so bili soglasno izvoljeni za predsednika g. Vaupotič, za podpredsednika g. Čeč, za tajnika g. Stanko Knez, za blagajnika g. Čatar, za gospodarja g. Miheve; odborniki: Garibaldi, Gabrovšek in Zavašnik; revizorja gg. Bevc in Vranjek, dalje šest namestnikov, štirje člani sadjarskega in štirje člani vrtnarskega odseka. Ko so bili določeni še delegati za centralni občni zbor, so se pri slučajnostih obravnavale še razne zadeve za čim lepši napredek podružnice, nakar je dve uri trajajoči občni zbor predsednik g. Vaupotič zaključil z željo, naj bi se v tekočem letu včlanili v podružnico prav vsi Vičani.

—at.

Iz Gorenjskega

Nova izdaja znane koroške knjige. Koroški zgodovinar dr. Martin Wutte izda v kratkem predelano novo izdajo svoje knjige »Koroška osvobodilna borba«. V novi izdaji bo objavil različne akte iz beograjskega arhiva, ki so mu bili dostopni takoj potem, ko je nemška vojska zasedla Beograd.

Koroška dekleta na vzhodu. Celovški dnevnik objavlja daljše poročilo, kako je večja skupina koroških deklet sodelovala pri organizaciji Todt na vzhodu. Peljale so se na vzhod preko Lvova in Žitomira v Kijev in še dalje v Harkov. Naposled so opravljale službo pomočnic v Kursku. Bile so prijazno sprejete in so zlasti pomagale uvajati nemško snago. Uredile so si tudi svojo sobo v koroškem slogu.

Brezplačen vstop za ranjence v kino. Lastnik kina Peterhofen v Celovcu je lani dovolil svoboden vstop ranjencem na vse tiste prostore, ki niso bili zasedeni. Tako je bilo lani razdeljenih med ranjence 15.450 brezplačnih vstopnic. Za Silvestrovo je bila prirejena posebna brezplačna predstava za ranjence.

Materinsko skrbstvo. V okrevališču za matere v Rožu je bilo zadnje tedne v gosteh 36 mater. Večji del so to bile starejše ženice. Najmlajša je štela 44 let, najstarejša pa 76 let. Ostale so v okrevališču čez božične praznike. V okrevališče sta bili sprejeti tudi dve gorenjski materi.

Preskrbovalna naloga Koroške. Dne 1. januarja se je kmetijski oddelek za Koroško, ki se je ustanovil aprila lanskega leta, dokončno preselil iz Gradca v Celovec. Istočasno je bil ustanovljen tudi deželni prehranjevalni urad za Koroško. Ob tej priliki je »Völkischer Beobachter« objavil smernice glavnega štabnega vodje dr. Santnerja za obnovo kmetijstva in bilanco glede prehrane dežele. Žito je treba na Koroško uvažati. Krompirja so pridelali lani toliko, da bo zadostoval do prihodnje letine. Proizvodnja mleka se je močno dvignila, maščobe pa je treba še vedno uvažati. Živine ima Koroška dovolj in jo celo izvaža. Tudi preskrba s sočivjem je zadovoljiva. S priključitvijo Gorenjske je bilo koroško prehranjevalno gospodarstvo postavljeno pred nove naloge. Zaradi slabega gospodarstva se dežela ni mogla sama preskrbovati. Z dobro voljo gorenjskega prebivalstva pa se je prehrana že znatno izboljšala.

Iz Spodnje Štajerske

Zborovanje letalske zaščite. V nedeljo je bil v Mariboru prvi apel pripadnikov letalske zaščite. Vodja Klepp je okrožnemu vodji prijavil 600 mož, ki so se zbrali, da prejmejo navodila za njih delo.

Diletantski oder v Konjicah je bil ustanovljen v okviru štajerskega Heimatbunda pod vodstvom tovarišice Schusterjeve. V nedeljo so vprizorili prvi dve enodejanki. Dvorana je bila razprodana, občinstvo pa je navdušeno odobravalo igralcem. V odmorih je igrala konjiška godba. Konjiški diletanti so si zastavili nalogo, da bodo redno vprizarjali predstave v Konjicah in v okolici.

Poroka. Za Božič sta se poročila v Mariboru g. Žane Robnik iz uglelne mariborske družine in gdč. Marta Kapunova iz Ljubljane. Obilo sreče!

Smrt slepega celjskega glasbenika. Dne 17. decembra je umrl v Gradcu po kratkem trpljenju skladatelj in virtuoz Edvard Interberger, star 75 let. Slepi mojster je bil v Celju splošno znan. Oslepel je po bolezni v zgodnji mladosti. Kot glasbenik je bil posebno vnet za Bacha in je postal virtuoz na orglah. 40 let je bil organist evangeljske cerkve v Celju, kjer je prirejal letno po dva cerkvena koncerta. Zapustil je obilo skladb, od katerih so posamezne izšle tudi v tisku. Starostne tegobe so ga pripravile do tega, da se je tik pred sedanjo vojno preselil k sestri v Gradec. Nedavno je nesrečno padel in nato v miru izdihnil.

O zgodovinskem pomenu južnovzhodnih dežel Nemčije je objavil v novoletni številki mariborskega dnevnika razpravo vseučiliški profesor dr. Hans Pirchegger. Zlasti opisuje dobo turških vojn in kuge, potem pa razvoj dogodkov vse do zadnjega prevrata. Razprava je opremljena tudi s slikami.

O spodnještajerskih bolnišnicah pravi mariborski dnevnik: V pokrajinski bolnišnici v Mariboru imajo zdaj kirurgični, medicinski, ženski, porodniški, očesni, otroški in röntgenski oddelek, nadalje oddelke za spolne in kožne bolezni, za bolezni oči, ušes, nosa in grla ter za bolne na pljučih. Bolnišnica v Celju ima 4, v Ptuju, Brežicah in v Slovenjem Gradcu pa po 3 oddelke. Nadalje ima Spodnja Štajerska še pokrajinsko zdravilišče za bolne na pljučih v Topolšici pri Šoštanju ter pokrajinsko histalnico v Vojniku. Nove bolnišnice niso bile zgrajene.

Dve noviteti v Operi

2. Beethovnova »Sedma simfonija«

Koreografija na sedmo Beethovnovo simfonijo, ki je na sporedu poleg »Angelike«, ni snovno in vsebinsko prav nič bolj oddaljena od nje kakor Plašč ali Schicchi. Toliko v pojasnilo k članku Maše Slavčeve v tej rubriki. Seveda nas pa to ne moti, saj smo že leta in leta vajeni sprejemati na istem večeru najrazličnejše sloge in občudovati najbolj nasprotne si osebnosti.

Zgodovina nam o nastanku Sedme simfonije pripoveduje sledeče: Skice za to delo se nahajajo v Beethovnovem skicirnem zvezku, ki ga je rabil (po Nottebohmu) od konca 1811 do 1813. Simfonija je bila končana 13. maja 1812, torej je verjetno Beethoven delal na nji poleti in jeseni 1811, izdelal v partituri pa jo je v teku naslednje zime. Poleti 1811. je Beethoven odšel precej pozno z Dunaja (konec julija ali začetek avgusta) Odpotoval je na oddih ne v tiho samoto dunajske okolice, kakor po navadi, temveč v Toplice (Teplitz), kjer je bila zbrana odlična družba, pred katero je kljub svoji gluhosti dostikrat improviziral na klavirju. V razboritih, duhovitih in vzpodbujajočih razgovorih s kultiviranoaristokracijo, s pesniki, filozofi in tudi z mladimi, glasbeno nadarjenimi plemenitašinjami je potekal Beethovnu čas. (Eni od njih, grofici Elizi von der Recke, je bil baje namenjen kasneje komponirani ciklus pesmi »An die ferne Geliebte«). Zelo verjetno je torej duhovita zabava v razgibanem družabnem življenju vplivala na sijaj A-dur simfonije. Njen prvi in zadnji stavek sta izrazito ditirambska, t. j. polna zagona, navdušena, razigrana. Zadnji je celo pogosto imenovan Bakanal. Scherzo je bister, lahkoten kakor se od »okornega« Beethovna ni pričakovalo, le drugi stavek je poln neke tuje, otožne lepote in Richard Wagner je primerjal drugo temo (v violončelih in violah) tega stavka z »bršljanom, ki se vije krog hrasta«.

Res je, da je prav sedma simfonija dala povod za neštete poetične razlage. Poetizirajoča glasbena analiza, ki se je močno razvila v 19. stoletju, je našla v njej hvaležno snov za svojo fantazijo. Toda večinoma so jo analitiki tolmačili s slavjem: kot viteško slavje, ali kot praznovanje južnjaških bojevitih ljudstev (Mavrov) ali kot slavje na veseli svatbi ali celo kot »sliko kmečke ohceti« (Schuman). Te opazke naštevam zato tako natančno, ker je neizpodbitno, da prikazuje sedma simfonija veselje, kar so pravilno ugotavljale že prve strokovne muzikološke kritike oziroma analize. (N. pr. Allgemeine Musikalische Zeitung, Dunaj 1817).

Mjasin je tej radostni in ritmični glasbi, ki naravnost izziva k plesu, precej nasilno podtaknil vsebino, ki nikakor ne ustreza Beethovnovemu delu. Morda se da ta vsebina z razkošnimi in bogatimi sredstvi (številen baletni zbor, razsvetljava, kostumi) zanimivo prikazati in z njo tudi doseči v tem smislu neki učinek. Vsebinsko pa bodo take vzporeditve učinkovale na količkaj občutljivega muzika slabo. Podpisani sem mnenja, da naj umetniški ples in tudi baletna koreografija prikazujeta svoje umotvore le ob tisti glasbi, ki jo s svojo fantazijo dosegata. Nemogoče je prikazovati klasično Beethovnovo delo z gibi, kakor jih vidimo prav za prav pri vseh baletnih točkah raznih oper. Za tako gigantsko simfonično zgradbo bi bil pa a priori primeren samo tako zvani umetniški ples, ki se ravno v namenu, izrazu in seveda tudi v gibih tako močno loči od baleta. Mislim, da bi Kirbos sam kot koreograf in tudi kot izvajalec imel za to znaten smisel in sposobnost. Toda kje bi mu bilo mogoče najti in združiti tovariše na zahtevani stopnji?

Solisti in baletni zbor so svojo nalogo vršili z marljivostjo in marsikdaj tudi z nadarjenostjo, ki je očitna in hvalevredna. So nekatere točke, ki so dobre (predvsem zadnji stavek, ki je tudi vsebinsko sprejemljiv), a druge, ki učinkujejo slabše (predvsem drugi stavek, ki je tako tolmačen nemogoč in je prenemiren v gibih za plemenito melodiko in prestrasten za ves glasbeni izraz). Vsekakor pa je to zanimiv poizkus združevati dvoje močnih umetnosti v enoto. Škoda, da ta poizkus ni bil izvršen v nekem »absolutnem« smislu, t. j. brez ozira na Mjasinovo vsebino podajati zgolj glasbene barve, melodičen tok in tematično gradnjo s plesnimi solisti, koreografskimi skupinami in liki ter s svetlobnimi učinki.

Simfonijo je izvajal operni orkester tehnično slabše, izrazno pa dokaj toplejše, kakor smo to čuli na zadnjem simfoničnem koncertu. Dirigiral je Neffat, ki je moral tudi tempo vsaj nekoliko prikrojiti po koreografiji.

Marijan Lipovšek.

SPORT

Mednarodna nogometna tekma

GIL — Ustaši 0 : 0

Na praznik Sv. Treh kraljev je bila v Palovi odigrana mednarodna nogometna tekma med reprezentancama GILa in Ustaške mladine. Za srečanje je vladalo v vseh sportnih krogih veliko zanimanje in se je na igrišču zbralo zelo veliko gledalcev, med njimi tudi predstavniki vojaških in civilnih oblastev, seveda pa je prišel svoje ljubljence pogledat tudi vodja italijanskih reprezentantov Pozzo.

Po zelo živahnem poteku in menjajočih se priložnostih za dosego zgoditka na obeh straneh je lvoboj nazadnje ostal neodločen in tudi brez gola. Tekmo je sodil nemški sodnik Reichart iz Stuttgarta.

Gorenjci v športu

Strnjeni podatki o sportnem delu v minuli sezoni

Gorenjski tednik je ob zaključku leta v zadnjih dveh številkah objavil daljši pregled o razvoju in napredku sporta na Gorenjskem, iz katerega posnemamo nekaj najbolj zanimivih odstavkov tudi za naše čitatelje. »Karawanken-Bote« pravi med drugim:

»Razvoj sporta na Gorenjskem je v preteklem letu znatno napredoval. Kot prvo društvo v okviru NSRL (narodno-socialistične državne zveze za telesne vežbe) je bilo ustanovljeno društvo na Jesenicah, ki se je po vstopu v državno zvezo preimenovalo v »Sport- und Turngemeinschaft Assling«. Enako društvo je bilo kmalu potem ustanovljeno tudi v Kranju, še pozneje pa so začela enake skupnosti delovati tudi v Loki, Medvodah, Št. Vidu, na Bledu ter v Radovljici in Kamniku. Pri vsem tem delu se je pokazalo, da je prebivalstvo Gorenjske v sportnem duhu razmeroma še zelo izobraženo. In pri tem je treba vedeti še to, da so torej glavno breme sporta nosili posamezni idealni sportniki sami in so le z lastnimi žrtvami pripomogli do pravega razvoja, saj odločilni faktorji nikoli niso kazali pravega razumevanja za sport in njegove potrebe. S priključitvijo so bili tudi gorenjski sportniki deležni vseh ugodnosti in podpor, ki jih uživajo sportniki Velike Nemčije. Sadovi tega dela so deloma že razvidni iz poročil o pravkar zaključenj sportni sezoni.

Kot središče vsega sportnega delovanja na Gorenjskem mora veljati mesto Jesenice. Medtem ko imajo ostala gorenjska sportna društva večinoma le svojo nogometno sekcijo, je sportna in telovadna združba na Jesenicah po zaslugi svojega sportnega vodje inž. Rudescha zastavila svoje delo kar v 12 aktivnih sekcijah. Razen že znanih in prej uvedenih so se zdaj pridružile še sekcije za rokomet, košarko in hokej na ledu.

Med sportnimi panogami je bil slej ko prej najbolj udomačen nogomet, ki ga je na Gorenjskem gojilo 10 društev. Med temi je Kamniško okrožje nekoliko osamljeno in je lani igralo prvenstvene tekme v lastni režiji z udeležbo enajstorice iz Mengša, Domžal, Litije in drugih. Moštvi z Jesenic in iz Kranja imata zelo vidno vlogo v tekmovanju za prvenstvo Koroške. Velika živahnost je vladala med drugorazrednimi klubi, ki so se borili za poseben pokal jeseniške združbe. Tudi tukaj sta najboljši mesti pripadli Jeseničanom in Kranjčanom, na naslednji mesti pa sta prišli moštvi iz Loke in Št. Vida. Tudi mladina se je pridno udejstvovala ob okrogli žogi.

V boksu vodijo še bolj pred ostalimi Jeseničani, ki so še znani daleč naokrog in so v zadnji sezoni slavili mnogo lepih uspehov. Priborili so si tudi več zvenečih naslovov in imeli tudi svoje zastopnike v reprezentanci Ostmarke. V Kranju je boks šele v razvoju, imajo pa tudi tam nekaj talentiranih moči, ki se pridno vežbajo z Jeseničani za nadaljnje nastope. Tudi v boksu so lani Gorenjci napredovali prav zadovoljivo.

Lahko atletiko goji na Gorenjskem skoraj vsako sportno društvo, toda tudi v tej panogi prednjačita spet Jesenice in Kranj, delno pa pomagata razvoju tudi Loka in Bled. Delovanje lahkoatletskih sekcij pa v zadnjem letu v splošnem le ni bilo najbolj zadovoljivo.

Med najuspešnejše sportne panoge na Gorenjskem je treba prištevati table-tenis, ki ima povsod mnogo pristašev, največ pa na Jesenicah, kjer sploh ni prave konkurence po vsem Koroškem. Jeseniški table-tenisti so v številnih dvobojih z najbolj znanimi igralci iz Velike Nemčije slavili same zmage in so dvakrat prisilili celo državnega prvaka Nemčije, da je moral položiti orožje pred njimi. Razvoj table-tenisa na Gorenjskem je bil zadnje leto izredno živahen.

V kolesarskem sportu ni bilo pravega življenja zaradi majhnega števila vozačev, še bolj pa primanjkuje naraščaja. Baš nasproten je položaj med telovadci, kjer je naraščaja še dovolj na izbiro, žal pa lani še ni prišel prav do izraza. Med starejšimi se je posebno odlikoval Klinar z Jesenic, ki spada po skupni oceni med najboljše v državi. Smučanje je zaradi splošne zapore počivalo, zato pa se je tem bolj razmahnilo drsanje, ki je med ostalim na Jesenicah pridobilo tudi prvo moštvo v hokeju na ledu. Drsališča so obratovala tudi na Bledu in v Kranju. Slednjič je treba omeniti, da sta bili na novo uvedena še rokomet za moške in košarka za ženske, oboje zaenkrat tudi samo na Jesenicah, kjer pa že lepo napredujeta.

Ko bodo še ostali klubi — tako zaključuje sestavljalec te bilance svoja izvajanja — pokazali toliko delavnosti kakor združba na Jesenicah, bodo imeli še več koristi oni sami in vse prebivalstvo na Gorenjskem.«

V nekaj vrstah

Prizadevanja evropske zveze poklicnih boksarjev v Rimu, da bi oddala mesto evropskega prvaka težke kategorije, ne tečejo posebno srečno. Nemec Heuser je moral odstopiti kot kandidat in ne more nastopiti v izločilni borbi proti Švedu Tandbergu. Namesto njega je zveza določila za to odločitev Italijana Lazzarija, ki ga je pa prav tako zadela neljuba usoda. Na Silvestrovo se je boksal na neki prireditvi v Rimu in si zlomil členek na nogi, tako da gotovo več mesecev ne bo sposoben za borbo.

O slovaških nogometaših v Nemčiji smo prav pred kratkim nekaj zapisali narobe. Igralci FC Bratislave so na novoletni dan res in pošteno gostovali v Berlinu — to je bila tudi edina privlačnejša nogometna prireditev nemške prestolnice, na kateri se je zbralo do 10.000 gledalcev — in so se tam postavili proti vsem pričakovanjem. Za nasprotnika so imeli samega berlinskega prvaka Blau-Weiss in so tesno toda zasluženo zmagali s 3:2. V Dresdenu se jim je potem godilo nekoliko slabše. Toliko, da bo vse prav in ne bomo delali krivice niti najbolj oddaljenim nogometašem, ki so po vsem svetu enako občutljivi za številke.

Čeprav je plavalni sport tudi na Japonskem v pretekli sezoni zaradi vojne utrpel marsikatero omejitev, so vendar dekleta lani izboljšala kar štiri državne rekorde. Najbolj uspešna je bila pri tem mlada Fumino Hatano, ki je ustvarila naslednje tri nove najboljše znamke: na 200 m prosto: 2:40.4, na 300 m prosto: 4:11.6 in na 400 m prosto: 5:40. Ta plavalka je bila s časom 1:14.2 na 100 m prosto obenem tudi najhitrejša Japonka v vodi. Med moškimi zavzema njeno mesto Honda, ki je preplaval sprintersko progo v času 1:01.4. Dober je bil tudi 18-letni dijak Murayama, ki je za 400 m prosto potreboval 4:52.

V tekmovanju za nemško državno prvenstvo v hokeju na ledu, ki se je pravkar začelo in v katerem sodeluje vsega 16 moštev v dveh različnih skupinah, so bili te dni zabeleženi prvi izidi: Dunajčani so zmagali v Krynici nad Krakovom s 5:0, Mannheim pa je porazil Düsseldorf tesno z 2:1.

Italijanska zveza za zimske sporte je prejela vabilo hrvatske smučarske zveze, naj bi Italija poslala na drž. prvenstveno tekmovanje v klasični kombinaciji, ki bo v dnevih 16. in 17. t. m. na Sljemenu, svojo reprezentanco. Po italijanskih virih posnemamo, da bodo Italijani brzkone ustregli prijateljski zvezi v Zagrebu in poslali tjakaj po dva tekmovalca za vsako disciplino. Snega in mraza bo menda tedaj dovoli.

ZGOVORNE številke

Madžarski sportniki imajo za svojo uporabo: 1328 sportnih stadionov ali igrišč, 135 kritih plavalnih bazenov, 299 plavalnih bazenov na prostem, 666 šolskih in 89 drugih telovadnic, 279 veslaških domov, 17 smuških skakalnic, 2380 teniških prostorov in 303 drsališča.

Mačje kože

in zajčje, samo velike in zimske — kupuje krznarstvo

L. ROT, Ljubljana, Mestni trg 5

Drobne zanimivosti

Prva frontna univerza. V Äänislinni, glavnem mestu vzhodne Karelije, trenutno ustanavljajo prvo frontno univerzo na svetu. Zaenkrat nosi še ime Akademsko združenje Äänislinna in sestoji iz posameznih študijskih krožkov, ki obsegajo vse fakultete, le da delajo ločeno med seboj. Takoj po razglasu o ustanovitvi se je javilo iz vojaških oddelkov, ki so razmeščeni v okolici, že 300 visokošolcev. Predavanja in seminarje bodo začasno imeli v vojski služeči profesorji, snov pa se bo predavala v okoliščinah primerni koncentriranj obliki. Kakor hitro bodo rešena finančna vprašanja, bodo na frontni univerzi predavali tudi profesorji s finskih univerz. Študijski čas bo enak študijskemu času na finskih visokih šolah. S frontno univerzo bo mnogim finskim dijakom, ki so že od začetka vojne v vojaški službi, dana možnost tudi v času vojne nadaljevati svoje študije.

Petindvajset potnikov je našlo smrt v avtobusu. Iz severno-ameriškega mesta Alquippa poročajo, da je plaz zasul avtobus, obratujoč na pensilvanski progi. Padajoče kamenje je avtobus popolnoma razdejalo. Vseh 25 potnikov je našlo smrt.

Samostan žrtev ognja. Samostan Nerbertine Diverbade pri Anversi je zgorel. Ogenj je uničil poslopje do temeljev.

Smrtni obsodbi zaradi ponarejanja živilskih nakaznic. Ravnatelj nekega dunajskega urada za dostavljanje živilskih nakaznic in njegova tajnica sta dala natisniti večje število živilskih nakaznic, s katerimi sta si potem preskrbovala racionirana živila. Nadzorstveni organi so prišli zdaj slepariji na sled ter so oba krivca postavili pred sodišče, ki je oba [illegible] na smrt.

Radio Ljubljana

PETEK, 8. JANUARJA 1943-XXI

7.30 Operetna glasba; 8. Napoved časa — Poročila v italijanščini; 12.20 Plošče; 12.30 Poročila v slovenščini; 12.45 Napolitanske pesmi; 13. Napoved časa — Poročila v italijanščini; 13.15 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih sil v slovenščini; 13.20 Italijanske pesmi — vodi dirigent Angelini; 14. Poročila v italijanščini; 14.15 Koncert Radijskega orkestra — vodi dirigent D. M. Šijanec — Glasba za godalni orkester; 14.50 Simfonični glasba; 15. Poročila v slovenščini; 17. Napoved časa — Poročila v italijanščini; 17.10 Pet minut gospoda X; 17.15 Prenos za Rumunijo; 19. Govorimo italijansko — poučuje prof. dr. Stanko Leben; 19.30 Poročila v slovenščini; 19.45 Pisana glasba; 20. Napoved časa — Poročila v italijanščini; 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini; 20.45 Koncert Ljubljanskega komornega tria: M. Lipovšek — klavir, A. Dermelj — violina, C. Sedlbauer — čelo; 21.30 A. Nicotera: Pogovor s Slovenci — predavanje; 21.45 Orkester pesmi, vodi dirigent Angelini; 22.10 Koncert kvarteta »Scala«; 22.45 Poročila v italijanščini.

MALI OGLASI

Kdor išče službo plača za vsako besedo L —.30, za drž. in prov. takso —.60, za dajanje naslova ali šifro L 2.—. Najmanjši iznos za te oglase je L 7.—. — Za ženitve in dopisovanja je plačati za vsako besedo L 1.—, za vse druge oglase L —.60 za besedo, za drž. in prov. takso —.60, za dajanje naslova ali šifro L 3.—. Najmanjši iznos za te oglase je L 10.—

Službo dobe

Frizersko vajenko
sprejme takoj salon GJUD ALEKSANDER, Kongresni trg 6. 283-44

Postrežnico
dvakrat tedensko popoldne iščem. Nastop takoj. Vprašati od 14—15. Naslov v ogl. odd. Jutra. 364-1

Natakarico
sprejmemo takoj z nekaj kavcije. Sv. Jakoba trg 8 Hanar Marija. 340-1

Postrežnico
za par ur dnevno sprejmem Tržaška c. 48, pritl. 355-1

Pouk

Italijanščino
in nemščino uspešno in hitro poučujem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dva jezika«. 371-4

Kupim

Preprogo
originalno, 2 krat 2 do 2 krat 3, dobro ohranjeno, kupim iz prve roke. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Lepa preproga«. 328-7

Gramofonske plošče
dobro ohranjene ali pa v neuporabnem stanju kupuje in plača najvišje dnevne cene »Evereste«, Prešernova ulica 44. J-212-M-7

Srebrne predmete
jedilni pribor, srebrne komade kupujem. Ponudbe pod »Kupujem« na ogl. odd. Jutra. 368-7

Fotelje
iz usnja kupim. Ponudbe pod »Dobro ohranjene« na ogl. odd. Jutra. 344-7

Cementne vreče
kupujemo. Plačamo dobro. »Petronafta«, Bleiweisova 35a. 359-7

Otroške sanke
in peč gašperčka kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sanke«. 358-7

Oblačila

Perzijaner plašč
nov ali rabljen kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 353-13

Ženski plašč
plav, moderno krojen prodam. Ogledati Mahkota, Celovška 10. 365-13

Posest

Ugodna naložba kapitala
je priložnostni nakup parcel v najbližji periferiji Ljubljane, blizu cestne železnice, v izmeri 240 do 760 kv. m — Vsa pojasnila daje Pristavec Franjo, real. pisarna, Ljubljana, Cesta Arnulfa Rea št. 3 19-20

Stanovanja

Garsomero
v Kotnikov. ul. zamenjam za eno ali dvosobno stanovanje. Ponudbe pod »Ne daleč« na ogl. odd. Jutra. 350-21a

1000 lir
nagrade onemu, ki preskrbi 1—3 sobno stanovanje s pritiklinami za takoj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 367-21a

Sobo odda

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, uporabo kopalnice in dobro domačo hrano oddam takoj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 343-23

Sobe išče

Prazno sobo
s strogo separiranim vhodom v centru mesta, primerno za pisarno iščem. Naslov ali ponudba na ogl. odd. Jutra pod »Čim prej«. 356-23a

Opremljeno sobo
s separiranim vhodom iščem. Ponudbe pod »Center« na ogl. odd. Jutra. 369-23a

Glasbila

Pianino
ali kratek klavir kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 352-26

Živali

Štirikolesni voziček
brez lastnika se nahaja Tovarniška ul. 13, Moste. 342-28

Aktovko,
v kateri so bila trgovska pisma sem zgubil. Pošten najditelj prejme nagrado ako jo vrne Kopališka ul. 12. 341-28

Siromašen invalid
je 6. januarja popoldne na tramvaju izgubil denarnico z nad 800 lir denarja in oblačilno karto. Pošten najditelj naj dostavi proti nagradi 25% ogl. odd. Jutra. 375-28

Obrt

Gospodje, pozor!
Klobučarna »Pajk« Vam strokovno osnaži preoblika in prebarva Vaš klobuk, da izgleda kot nov. Lastna delavnica. Zaloga novih klobukov. Se priporoča Rudolf Pajk Sv. Petra c. št. 38 Miklošičeva c. 12 Nasproti hotela Union J-158-M-30

Pridelki

Suhe gobe
prodaja Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova c. 29. 253-33

Prodam

Ovratnik in mufek
še dobro ohranjeno, za deklico do 6 let, prodam za 120 lir. Naslov v ogl. odd. Jutra. 329-6

Divji zajec!
Sadjarji, škode na sadnem drevju vas obvaruje inženjer Prezljevo LEPUSIN mazilo. Ljubljana, Wolfova ul. 3 277-6

Drsalke št. 26 in 27
prodam. Ljubljana, Prijateljeva ul. št. 8/III. d. (Prule). 351-6

Železno peč
(gašperček) št. 4, novo, še ne rabljeno prodam. Pozve se v ključavničarski delavnici na Ježici. 348-6

Otroški voziček
globok prodam. Gradišče 2/I. levo. 345-6

Pohištvo

Kuhinjske kredence
črna predsobna garnitura, otroške postelje, stare pisalne mize, starejšo pisarniško omaro za akte in razno drugo pohištvo ugodno naprodaj v trgovini »Oglede«, Mestni trg 3, vhod skozi vežo. 362-12

Razno

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku
Akti, Auto postaja, Bližina pošte, Brez posrednika, Brez prekupčevalcev, Bližnji center, Boljši gospod, Cel dan odsotna, Center pošte, Centrum, Čez dan odsotna, Continental, Častna zadeva, Domačin, Dva prvovrstna stroja, Dober, Dom 34, Dobra gospodinja, Dober plačnik,

---

Umrla nam je naša ljuba mama, stara mama in prastara mama, gospa

Uršula Arko

hotelirka in posestnica

Na zadnji poti jo spremimo v petek 8. januarja dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Ribnica, Ljubljana.

Žalujoči rodbini:
DR. VUK, DR. PETERLIN

Vsem sočustvujočim srcem javljamo žalostno vest, da nas je naš ljubljeni oče, stari oče, stric in tast, gospod

Matej Rozman

posestnik v Št. Vidu nad Ljubljano

dne 5. januarja t. l. po dolgem trpljenju v 84. letu starosti za vedno zapustil.

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. januarja ob 10. uri na šentviško pokopališče.

Št. Vid nad Ljubljano, dne 6. januarja 1943.

VIKTOR, STANKO, MATEJ, sinovi;
PAVLA por. JELOČNIK, JUSTI, por. ČEKADA, hčerki

ZAHVALA

Ob nesreči, ki nas je zadela z nenadno smrtjo našega ljubljenega soproga in dobrega očeta, gospoda

Česnik Pavla

trgovca

smo prejeli toliko izrazov sočutja, da se ne moremo vsakemu posebej zahvaliti. Prosimo zato vse, ki so z nami čutili in se nas spomnili s toplo besedo tolažbe, da prejmejo našo iskreno zahvalo.

Toplo se zahvaljujemo g. direktorju Govekarju, nadalje g. dr. Vittulu, kakor tudi vsem ostalim, ki so nam pomagali v težkem trenutku.

Maša zadušnica se bodo brala v nedeljo ob 8. uri pri sv. Petru.

Ljubljana, dne 7. januarjaa 1943.

Žalujoči domači

P. G. Wodehouse — 16

PODJETNI SAM

Humoristični roman

»Ali je teta Izabela tudi povedala, kaj pomeni, če dekle sprejme povabilo?«

»Pravi, da je to neoporečno, čeprav skromno znamenje njene naklonjenosti do tistega fanta.«

»Mh... Torej je stvar dokaj resna... Moram si jo še premisliti.«

»I, kakopak. A zdaj, če dovolite, bi vam res svetoval, da greste in se preoblečete. Premočeni ste do kože.«

»Že davno vem. Zdi se mi, da veste tudi vi vse, kar zadeva teto Izabelo.«

»Priznam, da je med nama nekaj podobnosti,« je Sam pritrdil.

Hash Todhunter je prišel Samu naproti, kakor hitro je videl, da se vrača v hišo.

»Oh, evo vas vendar že,« je rekel s svojim običajnim malce žalostnim glasom. »Ni še minuto, kar so vprašali po vas.«

»Res? Kdo pa?«

»Neka dama je pozvonila pri vratih, toda opazil sem tudi debelušnega možica, ki se je sukal nedaleč od nje.«

»Najbrže sta bila moja stara prijatelja. Gospod Tomaž G. in njegova hčerka gospodična Gunn, kdo pa drug. Že precej časa mi ne dasta miru. Vam nista ničesar naročila?«

»Ne. Dekle me je samo vprašalo, ali ste doma, in ko sem ji rekel, da morate biti nekje v soseščini, je dejala ‚prav, prav'. To je bilo vse.«

* * *

Isti večer. V prostorih lorda Tilburyja.

Njegovo lordstvo govori v telefon:

»Halo?... Halo? Da... Tukaj lord Tilbury... A vi ste, Twist? Izvrstno... Mi imate povedati kaj novega?«

Z onega konca žice se je začul otožen glas.

»Kuharica tiste gospodične mi je danes povedala dragoceno novico. Baje pojdeta gospod Shotter in gospodična Kay nocoj skupaj v gledališče...«

»Prekl...!« je ušlo lordu Tilburyju izmed zob.

Odložil je slušalo in se za nekaj trenutkov globoko zamislil. Nato se je mahoma odločil. Stekel je k pisalni mizi ter vzel iz predala obrazec za kablogram.

Sestavljanje te prekomorske brzojavke mu je povzročilo nemalo preglavic. Prvi osnutek je bil tako skopobesed, da ga sam ni razumel. Raztrgal ga je na drobne koščke in sklenil, da ne bo več gledal na tisto varčnost, ki je nagonsko lastna tudi premožnim ljudem, kadar sestavljajo brzojavke. Vzel je drug obrazec in brez ozira na troške sporočil gospodu Pynsentu, da se je njegov nečak Samuel vkljub lordovi očetovski skrbi zavratno in zvijačno zaročil z nekim dekletom iz predmestja. Zato prosi svojega prijatelja gospoda Pynsenta določnih navodil kaj naj ukrene.

To pot je bil zadovoljen. Brzojavka je bila koščck proze ki je imel glavo in rep. Pozvonil je pisarniškemu slu in ga neutegoma poslal na brzojavni urad.

XXII

Viharno vreme v vili »Mon Repos«

Malo stvari v življenju je tako prijetnih kakor prva pipa tobaka, ki jo kadiš zjutraj pod drevesom, kakor bi pritiskal pečat na užitke zajtrka. Sam Shotter je pri tem poslu opazoval prijatelja Hasha, ki je pospravljal s krožnika ostanke jajčnice z gnjatjo. Zadovoljno je srebal dehtečo črno kavo in blagroval samega sebe, da je na svetu.

Bilo je v soboto zjutraj: eden tistih vražjih dopoldnevov, ko ima človek okno odprto, pa bi vendar najrajši dal zakuriti v kamin.

»Hash,« je rekel mladenič, »ali ste že kdaj čutili nepremagljivo potrebo, da bi zapeli?«

»Ne,« je po kratkem premišljevanju odgovoril Hash.

»Torej vas ni še nikoli gnalo, da bi zavzdignili eno tistih starih provansalskih popevk, ki so tako polne ljubezni, mladosti in romantike?«

»Še nikoli ne,« je odkimal bivši kuhar na »Araminti.«

»Pa je vendar nekaj zelo lepega. Vi morebiti niste take volje, ne glede na to, da je treba imeti usmiljenje z dobrimi sosedi... A vzlic temu čutim danes živo potrebo, da bi zapel. Kako gre napev tiste lepe Browningove pesmi, ki ste jo ondan žvižgali? A-a-a... Ga že imam!

Zjutraj ob sedmih
so griči od rose mokri
mir kraljuje na svetu,
in Bog nad nami bedi...

Tako je tudi meni pri duši, Hash,« je Sam nadaljeval, ko je končal svojo pesem.

»Kako vam je teknila gnjat?« ga je vprašal Hash, ki je bil v tem pobrisal zadnji ostanek.

Sam je izprevidel, da se poslušalstvo figo meni za njegovo liriko.

»Danes mi leté misli previsoko, da bi mogel soditi o takih vsakdanjostih,« je odgovoril po kratkem molku. »Kolikor sem jo utegnil pokusiti, se mi zdi, da je bila kar dobra.«

»Funt stane en peni manj kakor zadnjič,« je zmagoslavno rekel Hash.

»Res?« Nu, kakor sem rekel, življenje je danes res znosno. Popoldne moram spremiti gospodično Derrickovo v gledališče, tako da se šele pozno vrnem domov. Preden pa pridem, Hash, vam moram nekaj povedati. Opazil sem, da strežete najinemu hlapcu po življenju. Želel bi, da se to stanje vsaj ne poslabša, če se že zboljšati ne more. Vsekako bi ga drevi, ko se vrnem, rad našel še celega.«

»Prav, prav,« je Hash prisrčno odvrnil. »Tisto včeraj se je zgodilo samo zato, ker me je jeza nekoliko zanesla. Potem sem stvar bolje premislil, in zdaj vidim, da nimam ubogemu fantu kaj očitati.«

Hash je govoril iskreno. Spanje, ki umiri vsak vihar, je bilo potolažilo tudi razjarjenost gospoda Todhunterja. Izprevidel je bil, da se je zastran Klare motil. Tudi Samu je zdaj razložil svoj pogled na stvar.

»Deniva, da je tako, dragi Sam,« je rekel, ko je nekaj trenutkov zamišljeno molčal. »Reciva, da si dekle usodi dati mlademu človeku kos kolača in skodelico čaja. Ali morete trditi, da je to že ljubimkanje?«

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra«: Stanko Virant — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran — Za inseratni del je odgovoren: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani